

Šimáně, Michal

Bibliografie

In: Šimáně, Michal. *České menšinové školství v Československé republice : ke každodennosti obecných škol v politickém okrese Ústí nad Labem*. Vydání první
Brno: Masarykova univerzita, 2019, pp. 173-214

ISBN 978-80-210-9410-9; ISBN 978-80-210-9411-6 (online ; pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/141721>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

BIBLIOGRAFIE

Archivní prameny

Das Volk steht auf. Aussiger Tageszeitung, 8. září, 1925, 28(203), s. 3. Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

Gegen die Zerstörung der deutschen Schule. Protesstverssamlung der nationalen Parteien in Aussig. Aussiger Tagblatt, 7. září, 1925, 69(202), s. 2. Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

Interpelace poslance Ernsta Kundta, že vojenské osoby a učitelé rozšiřují provokační štváčské písně. Okresní úřad v Ústí nad Labem. Registraturní plán I–III (I–XXII) (1900–1938). Katalog prezidiálních spisů. 1918–1938 (inv. č. 22, kart. 1). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

Inventáře VII. skupiny fondů okresního archivu v Ústí nad Labem. Školy města Ústí nad Labem. Inventář obecné státní smíšené školy s vyučovacím jazykem československým v Ústí nad Labem 1919–1938 (s. 186–187). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

Inventáře VII. skupiny fondů okresního archivu v Ústí nad Labem. Školy města Ústí nad Labem. Inventář české obecné školy v Ústí nad Labem – Krásné Březno (s. 174–176). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

Katalog 1. A třídy 1926/1927. Česká obecná škola v Ústí nad Labem v Krásném Březně (č. inv. 112, č. evid. 112, č. lok. 2840). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

Katalog 1. třídy 1918/1919. Obecná škola v Krásném Březně (č. inv. 68, č. evid. 68, č. lok. 2798). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

Katalog 2. třídy 1918/1919. Obecná škola v Krásném Březně (č. inv. 69, č. evid. 69, č. lok. 2799). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

Katalog I. třídy, 1919/20. Obecná škola v Chabařovicích (sg. OA/IV–18/12, poř. č. 638). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

Katalog a třídní kniha 1934/35. Obecná škola v Zálezlech (sg. OA/IV–10/2, poř. č. 423). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.

- Katalog I. třídy 1912/1913.* Obecná škola v Roudníkách / Volksschule Raudnig (sg. OA/IV-30/26; poř. č. 1242). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Katalog všech ročníků 1935/36.* Obecná škola v Přestanově (sg. OA/IV-28/1, kart. 1183). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Komentář k fondu Aussiger Tagblatt.* In Inventář XI. skupiny (s. 6). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Komentář k fondu Aussiger Tageszeitung.* In Inventář XI. skupiny (s. 19). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Konferenční protokol 1916–1919.* Česká obecná škola v Ústí nad Labem – Krásném Březně. (č. inv. 183, č. evid. 126, č. lok. 2855). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Konferenční protokol 1919–1924.* Česká obecná škola v Ústí nad Labem – Krásném Březně (č. inv. 184, č. evid. 127, č. lok. 2856). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Konferenční protokol 1934/1948.* Česká státní škola v Ústí nad Labem – Předlicích (č. inv. 24, č. evid. 24, č. lok. 2884). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Konferenční zápisy 1910/1924.* Obecná škola v Chabařovicích (sg. OA/IV – 18/1, kart. 610). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Kronika školní.* Občanská škola v Chabařovicích (sg. OA/IV – 17/1, kart. 612). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Matriky českých škol. B–M.* Okresní školní inspektorát v Ústí nad Labem 1927–1938 (inv. č. 3, kart. 1). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Matriky českých škol. O–Z.* Okresní školní inspektorát v Ústí nad Labem 1927–1938 (inv. č. 3, kart. 2). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Násilnosti Němců proti českým rodičům a zástupcům v území smíšeném.* Fond č. 539/2 Zemská školní rada v Praze, Spisy presidia. 1920, č. j. 234–2409. 1095 – Smýšlení německého učitelstva (inv. č. 495, kart. 2). Národní archiv v Praze, Praha.
- Nepřipustná agitace politického rázu na školách.* Okresní školní inspektorát v Ústí nad Labem 1927–1938 (inv. č. 1, kart. 1). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Osobní spisy učitelů menšinových škol 1930–1937, B–H.* Okresní školní inspektorát v Ústí nad Labem 1927–1938 (inv. č. 4, kart. 2). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Osobní spisy učitelů menšinových škol 1930–1937, H–M.* Okresní školní inspektorát v Ústí nad Labem 1927–1938 (inv. č. 4, kart. 3). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Osobní spisy učitelů menšinových škol 1930–1937, O–V.* Okresní školní inspektorát v Ústí nad Labem 1927–1938 (inv. č. 4, kart. 4). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Paměti Františka Mudroňka staršího – 50 let výročí bojů o českou školu v Předlicích.* (sg. 1876). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Pamětní kniha /Gedenkbuch/ 1914–1931.* Archiv obce Předlice 1718–1940 (inv. č. 35). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Pamětní kniha o postavení a otevření nové české školy v Neštémicích.* 1 kniha 1931–1932. Obecná škola v Neštémicích (sg. OA/IV-26/8, kart. 1180). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Pamětní kniha založená u příležitosti položení základního kamene ke stavbě nové české školy 1936–1938.* Obecná škola ve Velkém Březně (sg. OA/IV-45/4, kart. 1554). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Platy obecních zaměstnanců 1926–1935.* Archiv obce Předlice 1718–1940 (inv. č. 14). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Podklady pro odpověď na interpelaci dr. Schollicha o zrušování škol a zmenšení počtu tříd na ná-*

- rodních školách (seznam zrušených a redukováných škol s vyučovacím jazykem německým, projev ministra dr. Šrobára, zpráva o špatném umístění českých škol aj.).* Fond č. 371 Ministerstvo školství (inv. č. 1348, sg. 5409/22, č. kart. 815). Národní archiv v Praze, Praha.
- Pojem „menšinová“ škola.* Fond 371, Ministerstvo školství 1918–1949, I. díl, Pojem a rezoluce českých menšinových škol v ČSR. 1920–1934 (inv. č. 971, sg. 17Ma, č. kart. 373). Národní archiv, Praha.
- Programy relací škol. rozhlasu v období 1930/31.* Fond č. 371 Ministerstvo školství, Záležitosti školského rozhlasu (inv. č. 1253, sg. 43 + Školský rozhlas, č. kart. 745). Národní archiv v Praze, Praha.
- Prohlášení učitelů německé národnosti odmítající činnost sudetoněmecké strany K. Henleina.* Fond č. 371 Ministerstvo školství (inv. č. 2470, sg. 140572/38, č. kart. 3997). Národní archiv v Praze, Praha.
- Rakvice, obecná škola, pohřeb dětí utonulých při výletu.* Fond 371, Ministerstvo školství 1918–1949, I. díl (inv. č. 971, sg. 17M, č. kart. 373). Národní archiv v Praze, Praha.
- Sbor pro školský rozhlas, doplnění.* Fond č. 371 Ministerstvo školství, Záležitosti školského rozhlasu (inv. č. 1253, sg. 43 + Školský rozhlas, č. kart. 745). Národní archiv v Praze, Praha.
- Schulchronik 1887/1938.* V. obecná škola chlapecká v Ústí nad Labem – Krásné Březno (č. inv. 343, č. evid. 295, č. lok. 1594). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Schulchronik 1894–1934.* Obecná německá škola v Roudníkách / Volksschule Raudnig (sg. OA/IV–30/44; poř. č. 1277). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Schulchronik 1898–1925.* Obecná škola chlapecká v Ústí nad Labem – Trmice (č. inv. 1, č. evid. 1, č. lok. 1915). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Schulchronik 1904–1943.* Obecná škola ve Velkém Březně / Volksschule Grosspriesen (sg. OA/IV–43/21, poř. č. 1542). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Schulchronik 1919–1931.* Obecná a měšťanská škola v Ústí nad Labem (č. inv. 413, č. evid. 376, č. lok. 981). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika 1919–1933.* 1. kniha. Obecná škola v Neštémicích (sg. OA/IV–26/7, kart. 1179). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika 1919–1939.* Obecná škola v Chabařovicích (OA/IV – 16/1 kart. 612a). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika 1920–1938.* 1. kniha. Obecná škola v Roudníkách (sg. OA/IV–31/23, kart. 1321). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika 1921/1935.* Obecná státní smíšená škola s vyučovacím jazykem československým v Ústí nad Labem, 1919–1938 (č. inv. 156). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika 1922–1938.* 1. kniha. Obecná škola v Chlumci (sg. OA/IV–20/1, kart. 796). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika 1925–1938.* 1. kniha. Obecná škola ve Varvažově (sg. OA/IV–42/1, kart. 1521). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika 1928–1938.* Obecná škola v Zálezlech (sg. OA/IV–10/5, poř. č. 426). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika 1933/1952.* Česká státní škola v Ústí nad Labem – Předlice (č. inv. 25, č. evid. 25, č. lok. 2885). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika 1934–1938.* 1. kniha. Obecná škola v Lochočicích (sg. OA/IV–57/4, kart. 2234). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní kronika české obecné školy, později národní školy 1920–1938 a 1945–1957.* Obecná škola

Bibliografie

- v Řehlovicích (sg. OA/IV-32/1, poř. č. 1322). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školní záležitosti, různé, 1919–1925*. Archiv obce Předlice 1718–1940 (inv. č. 131, č. evid. 17). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školy – různé záležitosti*. Registraturní plán I–III (I–XXII) (1900–1938). Okresní úřad Ústí nad Labem (sg. VI/-, kart. 150). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školy – různé záležitosti*. Registraturní plán I–III (I–XXII) (1900–1938). Okresní úřad Ústí nad Labem (sg. VI/-, kart. 151). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Školy české menšinové v Ústí n. L., zadávací zápis, rozpočet a plány*. Okresní úřad Ústí nad Labem. Registraturní plán I–III (I–XXII) (1900–1938) (sg. IX/-, kart. 206). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Tisá – zřízení české menšinové školy*. Okresní školní inspektorát v Ústí nad Labem 1927–1938 (inv. č. 2, kart. 1). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Třídní katalog I. třídy 1918/19*. Česká obecná škola v Ústí nad Labem v Krásném Březně (č. inv. 68, č. evid. 68, č. lok. 2798). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Třídní katalogy z let 1896/1897*. Česká obecná škola v Ústí nad Labem – Krásné Březno (inv. č. 1–3). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Třídní kniha I. třídy 1923/24*. Obecná škola ve Vyklicích (sg. OA/IV-53/14, poř. č. 2085). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Tschechische Lehrerbildungsanstalt*. Fond č. 539/2 Zemská školní rada v Praze, Spisy presidia. 1920, č. j. 234–2409, inv. č. 495, kart. 2.
- Vyjádření o návrhu poslance Dr. Hajna a soudr. na změnu zákona ze dne 3. dubna 1919 č. 189 sb. z. a n.* Fond 371, Ministerstvo školství 1918–1949, I. díl, Pojem a rezoluce českých menšinových škol v ČSR. 1920–1934 (inv. č. 971, sg. 17Ma, č. kart. 373). Národní archiv v Praze, Praha.
- Výnosy 1927–1938*. Okresní školní inspektorát v Ústí nad Labem 1927–1938 (inv. č. 1, kart. 1). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Zabírání objektů, budov a jejich částí pro účely veřejné, zabírání bytů. 1919–1943*. Fond č. 371 Ministerstvo školství (inv. č. 1177, sg. 39 IV Záb. č. kart. 678). Národní archiv v Praze, Praha.
- Zápis o poradě s inspektory menšinových škol národních s československým jazykem vyučovacím ve dnech 20. a 21. února 1931*. (1931). Okresní školní inspektorát v Ústí nad Labem 1927–1938 (JAF 31, s. 1–132). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Zápisy z konferencí 1922–1933*. Obecná škola v Neštěmicích (sg. OA/IV-26/1, poř. č. 796). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Zápisy ze schůzí českého místního školního výboru 1932–1936*. Místní školní rada ve Velkém Březně (sg. OA/IV-46/1, poř. č. 1556). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Zásobník školních potřeb 1933–1938*. Obecná škola v Dubicích (sg. OA/IV-11/6, poř. č. 432). Archiv města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem.
- Zrušení škol a zmenšování počtu tříd na národních školách. Interpelace Dra Schollicha a soudr.* Fond č. 371 Ministerstvo školství (inv. č. 1177, sg. 39 IV Záb. č. kart. 678). Národní archiv v Praze, Praha.
- Žatec, čes. stát. ústav učitelů*. Fond č. 539/2 Zemská školní rada v Praze, Spisy presidia. 1920, č. j. 1410 (inv. č. 495, kart. 2). Národní archiv v Praze, Praha.
- Žatec, zřízení českého státního ústavu učitelů*. Fond č. 539/2 Zemská školní rada v Praze, Spisy presidia. 1920, č. j. 1451 (inv. č. 495, kart. 2). Národní archiv v Praze, Praha.

Paměti

- Drtina, P. (1991). *Československo můj osud. Sv. I, Kniha I*. Praha: Melantrich.
- Goldbach, W. (1998). *Siertsch/Borschim: zwei böhmischer Dörfer: ihr Werden, ihre Kirche, ihre Schule, ihre Menschen, die Vertreibung ihrer deutschen Bewohner*. Ockenfels: Selbstverlag.
- Rašín, L. (1994). *Paměti Dr. Aloise Rašína*. Brno: Bonus A.
- Schellberger, E. G. (2001). *Kindheit und Jugend in Deutsch-Böhmen: Erinnerungen an diese Zeit 1919–1946*. Öhningen-Schienen: E. Schellberger.
- Simm, H. (1968). *Um Schule, Scholle, Arbeitsplatz. Erinnerungen eines sudetendeutschen Parlamentarier*. Oberfranken: Sudetendeutschen Landsmannschaft.
- Šosvald, J. (1999). *Jó tenkrát v Ústí*. Ústí nad Labem: Albis International.
- Tippelt, A. (1969). *Die deutschen Schulen und ihre Lehrer zwischen Königreichwald und Schwitshim*. Könighof.

Legislativní normy

- Číslo 104. Zákon ze dne 24. června 1926 o úpravě platových a služebních poměrů učitelstva obecných občanských škol (Učitelství zákon). (1926). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 479–490). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 11. Zákon ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého. (1918). *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 2). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 121. Zákon ze dne 29. února 1920, kterým se uvozuje Ústavní listina Československé republiky. (1920). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 255–267). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 122. Zákon ze dne 29. února 1920 podle § 129 ústavní listiny, jímž se stanoví zásady jazykového práva v republice Československé. (1920). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 268–269). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 125. Zákon ze dne 14. července 1927 o organizaci politické správy. (1927). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 1449–1478). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 126. Zákon ze dne 29. února 1920 o zřízení župních a okresních úřadů v republice Československé. (1920). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 291–304). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 189. Zákon ze dne 3. dubna 1919 o školách národních a soukromých ústavech vyučovacích a vychovávacích. (1919). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 263–264). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 2. Zákon ze dne 2. listopadu, jímž se zřizují nejvyšší správní úřady ve státě československém. (1918). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 1). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 205. Zákon ze dne 10. dubna 1919, jímž se mění § 48 říšského zákona o školách obecných. (1919). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 273). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 226. Zákon ze dne 13. července 1922, jímž se mění a doplňují zákony o školách obecných a občanských. In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 1003–1007). Praha: Státní tiskárna.

- Číslo 274. Zákon ze dne 23. května 1919, jímž se upravují služební příjmy a výslužné učitelstvu na veřejných školách obecných a občanských (měšťanských). (1919). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 377–383). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 292. Zákon ze dne 9. dubna 1920, jímž se upravuje správa školství. (1920). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 624–628). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 295. Zákon ze dne 9. dubna 1920 o školách národních a soukromých ústavech vyučovacích a vychovávacích. (1920). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 629–630). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 332. Zákon ze dne 11. června 1919 o zabírání budov neb jejich částí pro účely veřejné. (1919). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 441–442). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 455. Zákon ze dne 24. července 1919, kterým se zrušuje celibát literních a industriálních učitelek na školách obecných, občanských (měšťanských) v republice Československé. In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 643–644). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 53. Zákon, daný dne 2. května 1883, kterýmž se mění některá ustanovení zákona ze dne 14. května 1869 (Z. Ř, č. 62). (1883). In *Zákonník říšský pro království a země v radě říšské zastoupené* (s. 199–206). Vídeň: Císařské a královské tiskárny dvorské a státní.
- Číslo 605. Zákon ze dne 29. října 1919, jímž ustanovují se zásady, podle nichž lze učitelstvo škol obecných a občanských dočasně přikázati na kterékoliv služební místo v území republiky Československé. (1919). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 935). Praha: Státní tiskárna.
- Číslo 62. Zákon, daný dne 14. května 1869, jímžto se ustanovují pravidla vyučování ve školách obecných (1869). In *Překlad Zákonníka říšského vydaný pro království české* (s. 176–189). Praha: Místodržitelská tiskárna.
- Číslo 96. zákon č. 96 ze dne 23. dubna 1925 o vzájemných poměrech náboženského vyznání. (1925). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého* (s. 497–500). Praha: Státní tiskárna.
- Nařízení vlády republiky československé ze dne 5. srpna 1919 o provedení změny § 48 říšského zákona o školách obecných. (1918–1919). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 1, 213.
- Verordnung des Ministers. (1869). Dostupný z <http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=1868&page=315&size=45>.
- Vládní návrh. Finanční zákon republiky Československé.* (1928). Dostupné z http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/tisky/t1750_01.htm.
- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 10. března 1938, č. 34.419-I, o osnovách branné výchovy na obecných (řadových) a měšťanských školách a v jednorozročných učebných kursech při měšťanských školách. (1938). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 20(3), 111–112.
- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 10. července 1933, č. 67.311/33-I, jímž se upravují a vyhlášují definitivní normální učebné osnovy pro obecné (řadové) školy. (1933). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 15(7), 144–210.
- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 11. dubna 1923, č. 44.457-I, jímž se vyhlášují učebné osnovy občanské nauky a výchovy pro školy obecné, občanské a pro jednorozročný kurzy při školách občanských. (1923). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 5(4), 210–219.

- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 11. září 1933, č. 4184 přes., o státo-občanské výchově na školách národních, středních a odborných všech stupňů. (1933). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 15(9), 254.
- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 12. června 1924, č. 70.274-I, jímž se vylučují osnovy ženských prací ručních s naukou o domácím hospodářství pro školy obecné, občanské a pro jednorocní kursy při školách občanských. (1924). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 6(6), 305–309.
- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 12. dubna 1933, č. 40.659-I, o náležitých projevech ve škole a o státoobčanské výchově. (1933). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 15(4), 81–82.
- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 24. května 1935, č. 26.969-I, o výchově žactva národních škol k brannosti. (1935). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 17(6), 129–130.
- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 30. července 1937, č. 105.513-I, kterým se vydává školní a vyučovací řád pro školy obecné a měšťanské a pro školy (třídy) pomocné. (1937). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 19(8), 286–335.
- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 6. května 1930, č. 47.415-I, jímž se upravují normální učební osnovy pro školy obecné (řadové). (1930). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 12(5), 175–294.
- Výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 8. února 1937, č. 13.700-I, kterým se vydává vycházkový a výletní řád pro obecné (řadové) a měšťanské školy. (1937). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 19(3), 53–56.
- Zákon ze dne 1. července 1937 o branné výchově. (sb. Z. a n. č. 184). (1937). *Věstník Ministerstva školství a národní osvěty*, 19(8), 232–253.

Literatura

- Alexander, M. (Ed.). (2009). *Deutsche Gesandtschaftsberichte aus Prag. Innen politik und Minderheitenprobleme in der Ersten Tschechoslowakischen Republik. Teil III. Vom der Regierung unter Švehla bis zum Vorabend der nationalsozialistischen Machtgefrierung in Deutschland 1926–1932. Berichte des Gesandten Dr. Walter Koch*. Wien: Oldenbourg Verlag.
- Alexander, M., & von Gebattel, F. (Eds.). (2003). *Deutsche Gesandtschaftsberichte aus Prag: Innen politik und Minderheitenprobleme in der Ersten Tschechoslowakischen Republik. Teil I. Von der Staatsgründung bis zum ersten Kabinett Beneš, 1918–1921: Berichte des Generalkonsuls von Gebattel, des Konsuls König und des Gesandten Professor Saenger*. München: R. Oldenbourg Verlag.
- Alexander, M., Dolezel, H., & Dolezel, S. (Eds.). (1983). *Deutsche Gesandtschaftsberichte aus Prag. Innen politik und Minderheitenprobleme in der Ersten Tschechoslowakischen Republik. Teil II. Vom Kabinett Beneš bis zur ersten übernationalen Regierung unter Švehla 1921–1926. Berichte des Gesandten Dr. Walter Koch*. Wien: Oldenbourg Verlag.
- Bakke, E. (2004). The Making of Czechoslovakism in The First Czechoslovak Republic. In *Loyalitäten in der Tschechoslowakischen Republik 1918–1938. Politische, nationale und kulturelle Zugehörigkeiten* (s. 23–44). München: R. Oldenbourg Verlag.
- Bamberger-Stemmann, S. (2004). Zwischen vielen Stühlen? Nationale Minderheiten zwischen staatsbürgerlicher Loyalität und konnationaler Solidarität. In *Loyalitäten in der*

- Tschechoslowakischen Republik 1918–1938. Politische, nationale und kulturelle Zugehörigkeiten.* München: R. Oldenbourg Verlag, 2004, s. 69–86.
- Bamberger-Stemmann, S. (2006). Funkcie ochrany menšín v medzivojnovom období a ich aplikácia. Úvahy k štruktúrnemu porovnaniu. In: *Hľadání jistoty v bouřlivých časech. Češi, Slováci, Němci a mezinárodní systém v první polovině 20. století.* Ústí nad Labem: Albis international, s. 87–105.
- Bamberger-Stemmann, S. (2007). Staatbürgerliche Loyalität und Minderheiten als transnationale Rechtsparadigmen im Europa der Zwischenkriegszeit. In *Staat, Loyalität und Minderheiten in Ostmittel- und Südosteuropa 1918–1941.* München: R. Oldenbourg Verlag, s. 209–236.
- Baran, I. (2009). Polská menšina v Československé republice. In *Poláci na Těšínsku* (s. 30–35). Český Těšín: Kongres Poláků v České republice.
- Beneš, Z., et al. (2002). *Rozumět dějinám. Vývoj česko-německých vztahů na našem území v letech 1848–1948.* Praha: Gallery.
- Beneš, Z. (2009). Československá vzdělávací politika v nacionálním kontextu. In *Kultura jako nositel a oponent politických záměrů: německo-české a německo-slovenské kulturní styky od poloviny 19. století do současnosti* (s. 153–161). Ústí nad Labem: Albis international.
- Bernheim, E. (1931). *Úvod do studia dějepisu.* Praha: J. Laichter.
- Besch, W. (1992). Die deutsche Sprache in den Böhmischen Ländern. In H. Rothe (Ed.), *Deutsche in der Böhmischen Ländern* (s. 83–102.). Köln: Böhlen.
- Bohmann, A. (1953). *Aussig: Stadt u. Land.* München: Hilfsverein Aussig.
- Broklová, E. (1993). Nesamozřejmost demokracie. In *Ztroskotání spoluzítí. Češi, Němci a Slováci v první republice 1918–1939* (s. 72–87). Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.
- Brooks, J. F., De Corse, Ch. R. N., & Walton, J. (2008). *Small Worlds. Method, Meaning, & Narrative in Microhistory.* Santa Fe: School for Advanced Research Press.
- Brügel, J. W. (2006). *Ceši a Němci 1918–1938.* Praha: Academia.
- Buzek, K. (1935). *Nejdůležitější zákony a nařízení v národním školství pro zemi Českou.* Praha: Státní nakladatelství.
- Cach, J. (1956). *Dějiny české pedagogiky.* Praha: SPN.
- Collins, R. (1999). *Macrohistory. Essays in sociology of the long run.* Stanford: Stanford University Press.
- Cvrk, F. (1979). Vývoz hnědého uhlí po Labi do první světové války. In *Ústecký sborník historický* (s. 165–198). Ústí nad Labem: Severočeský KNV a Okresní archiv Ústí nad Labem.
- Čapek, K. (1990). *Hovory s T. G. Masarykem.* Praha: Československý spisovatel.
- Čechura, J. (1994). Mikrohistorie – nová perspektiva dějepisectví konce tisíciletí? In *Dějiny a současnost*, 1(16), 2–5.
- Čechura, J. (2008). *Kriminalita a každodennost v raném novověku: jižní Čechy 1650–1770.* Praha: Argo.
- Černý, B. (1969). Die deutsche Frage in der ČSR (1918–1938). In E. Lemberg & G. Rhode (Eds.), *Das deutsch-tschechische Verhältnisseit 1918–1969* (s. 49–58). Stuttgart: W. Kohlhammer Verlag.
- Čeští státní zaměstnanci v okresích většinou německých. (1938). *Statistický zpravodaj*, 1(7), 290–292.
- Činál, K. (2005). Čtenář – produkt osvícenské reformy školství. *Kuděj*, 7(1–2), 60–72.
- Činnost Ministerstva školství a národní osvěty za prvé desetiletí* (1928). Praha: Státní tiskárna.

- Činnost učitelstva v menšinách. (1927). *Národní učitel*, 3(9–10), s. 5–7.
- De Witte, B. (1993). A Legal Perspective. In *Ethnic Groups and Language Rights* (s. 303–314). New York: NY University Press.
- Depaepe, M., & Henkens, B. (2000). The History of Education and the Challenge of the Visual. *Paedagogica Historica: Journal of the History of Education*, 36(1), s. 10–17. <https://doi.org/10.1080/0030923000360101>
- Deyl, Z. (1990). Z novějšího výzkumu státní činnosti v sociální oblasti 1918–1924. In *Politický systém a státní politika v prvních letech existence Československé republiky 1918–1923* (s. 122–168). Praha: Historický ústav ČSAV.
- Disman, M. (2011). *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum.
- Dolezel, H., & Dolezel, S. (Eds.). (1991). *Deutsche Gesandtschaftsberichte aus Prag. Innenpolitik und Minderheitenprobleme in der Ersten Tschechoslowakischen Republik. Teil IV. Vom Vorabend der Machtergreifung in Deutschland bis zum Rücktritt von Präsident Masaryk 1933–1935. Berichte des Gesandten Koch, der Konsulin von Bethusy-Hus, von Druffel, von Pfeil und des Gesandtschaftsrates von Stein*. München: R. Oldenbourg Verlag.
- Dolezel, S. (1993). Základy říšskoněmecké politiky vůči Československu v letech 1933–1938 se zvláštním zřetelem k sudetským Němcům. In *Ztroskotání spolužití. Češi, Němci a Slováci v první republice 1918–1939* (s. 100–117). Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.
- Doležal, B. (1995). Národní problémy střední Evropy v díle Istvána Bibó. In *Češi a Němci – historická tabu* (s. 106–111). Praha: Prago Media.
- Doležal, J. (1964). *Z bojů o českou školu v Podkrušnohoří před první světovou válkou*. Liberec: Severočeské krajské nakladatelství.
- Eckert, A., & Jones, A. (2002). Historical writing about everyday life. *Journal of African cultural studies*, 1(15), 5–16. <https://doi.org/10.1080/13696810220146100>
- Efmertová, M. (1998). *České země v letech 1848–1918*. Praha: Libri.
- Egmond, F., & Mason, P. (1997). *The mammoth and the mouse: microhistory and morphology*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Ehrenberger, V., & Majer, J. (1985). *Uhelné hornictví v ČSSR*. Praha: Profil.
- English, R. (1982). *Braunkohlenbergbau und Arbeiterbewegung. Ein Beitrag zur Bergarbeitervolkskunde im nordwestböhmischem Braunkohlenrevier bis zum Ende der österreichisch-ungarischen Monarchie*. München: R. Oldenbourg Verlag.
- Faimonová, A. (1909). *Dějiny školství rakouského se zvláštním zřetelem na školství české*. Telč: E. Šolc.
- Ferenčuhová, B. (2006). Ochrana národnostných menšin v Společnosti národů a československá politika (1919–1926). In *Hledání jistoty v bouřlivých časech. Češi, Slováci, Němci a mezinárodní systém v první polovině 20. století* (s. 107–138). Ústí nad Labem: Albis international.
- Fišr, O. (2013). *České obecné menšinové školství v německých obcích v soudním okrese Olomouc v letech 1918–1938* (magisterská práce). Brno: Masarykova univerzita.
- Gajan, K. (1998). Postoj T. G. Masaryka k českým Němcům v prvních letech ČSR. In *T. G. Masaryk a situace v Čechách a na Moravě od konce 19. století do německé okupace Československa* (s. 81–91). Praha: Ústav T. G. Masaryka.
- Gajan, K. (1999). Postoj T. G. Masaryka k židovství a sionismu za první republiky. In *Hilsnerova aféra a česká společnost 1899–1999: sborník přednášek z konference na Univerzitě Karlově v Praze ve dnech 24.–26. listopadu 1999* (s. 129–137). Praha: Židovské muzeum.

- Galtung, J., & Inayatullah, S. (1997). *Macrohistory and macrohistorians: Perspectives on Individual, social and civilizational change*. London: Praeger.
- Garnert, J. (1997). Über die Kulturgeschichte der Beleuchtung und des Dunkels. *Historische Anthropologie*, 5(1), 62–82. <https://doi.org/10.7788/ha.1997.5.1.62>
- Gašior, G. (2009). Rozdělení Těšínského Slezska v letech 1918–1920. In *Poláci na Těšínsku* (s. 22–29). Český Těšín: Kongres Poláků v České republice.
- Geršlová, J. (1997). Vývoj hospodářství českých zemí do první světové války. In *Historický obzor*, 8(1–2), s. 36–40.
- Ginzburg, C. (1993). Zwei oder drei Dinge, die ich von ihr weiss. *Historische Anthropologie*, 1(2), 169–192.
- Ginzburg, C. (2000). *Sýr a červi: svět jednoho mlynáře kolem roku 1600*. Praha: Argo. <https://doi.org/10.7788/ha-1993-0202>
- Glassl, H. (1995). Pokus multinárodního řešení. Bylo Československo vzornou demokracií? In *Češi a Němci – historická tabu* (s. 127–132). Praha: Prago Media.
- Gulich, J. (2001). Zkoumání maličností. Okolnosti vzniku a významu mikrohistorie. *Český časopis historický*, 3(99), 519–547.
- Grunder, H. U. (2011). „Der Ker list verrückt!“ *Das Bild der Lehrkraft in der Literatur und in der Pädagogik*. Baltmannsweiler: Schneider Verlag.
- Grycová, V. (1990). Materiály k problematice státní správy a státní politiky v oblasti školství v prvních letech Československé republiky (1918–1920). In *Politický systém a státní politika v prvních letech existence Československé republiky 1918–1923* (s. 217–295). Praha: Historický ústav ČSAV.
- Hanzal, J. (1999). Občan a stát – proměny myšlení. In *Československo 1918–1938. Osudy demokracie ve střední Evropě*. Praha: Historický ústav AV ČR, 148–151.
- Haponnen, S. (2005). On representation, modality and movement in picture Books for children. In U. Mietzner, K. Myers, & N. Peim (Eds.), *Visual history: Images of education* (s. 55–84). Bern: Peter Lang.
- Harna, J. (1990). Politické strany a formování politického systému v Československu po roce 1918. In *Politický systém a státní politika v prvních letech existence Československé republiky 1918–1923* (s. 8–62). Praha: Historický ústav ČSAV.
- Haslinger, P., & Puttkamer, J. (2007). Staatsmacht, Minderheit, Loyalität – konzeptionelle Grundlagenam Beispiel Ostmittel- und Südosteuropas in der Zwischenkriegszeit. In *Staat, Loyalität und Minderheiten in Ostmittel- und Südosteuropa 1918–1941* (s. 1–16). München: R. Oldenbourg Verlag.
- Havránek, J. (1979). Češi v severočeských a západočeských městech v letech 1880–1930. In *Ústecký sborník historický* (s. 227–253). Ústí nad Labem: Severočeský KNV a Okresní archiv Ústí nad Labem.
- Helus, Z. (2004). *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál.
- Hendrich, J. (1939). *Úvod do obecné pedagogiky*. Praha: Profesorské nakladatelství a knihkupectví.
- Hendrich, J., & Šmok, M. (1923). *Střední školství v republice Československé*. Praha: Ústřední spolek československých profesorů.
- Henek, T. (1967). *Soupis českých a slovenských pedagogických časopisů do roku 1965*. Praha: SPN.
- Hilf, R. (1996). *Němci a Češi: sousedství ve střední Evropě, jeho význam a proměny: symbióza, katastrofa, nové cesty*. Praha: Prago Media News.

- Historická statistická ročenka ČSSR*. (1985). Praha: SNTL.
- Hlavačka, M. (2006). *Zlatý věk české samosprávy: samospráva a její vliv na hospodářský, sociální a intelektuální rozvoj Čech 1862–1913*. Praha: Libri.
- Höbelt, L. (1993). Deutschösterreich und die Sudetendeutschen 1918–1919. In H. Lemberg & P. Heumos (Eds.), *Das Jahr 1919 in der Tschechoslowakei und in Ostmitteleuropa* (s. 159–166). München: R. OldenbourgVerlag.
- Hobsbawm, E. J. (1980). The revival of narrative: some comments. *Past and Present*, 86(1), 3–8. <https://doi.org/10.1093/past/86.1.3>
- Hoensch, J. K. (1969). Zum sudetendeutsch-tschechischen Verhältnis in der Ersten Republik. In E. Lemberg & G. Rhode (Eds.), *Dasdeutsch-tschechischeVerhältnis seit 1918–1969* (s. 21–48). Stuttgart: W. Kohlhammer Verlag.
- Holas, J. (2010). Maďarská menšina v České republice – zpráva z výzkumu. *Lidé města*, 3(12), 609–622.
- Horák, P. (2014). Dějiny každodennosti. In J. Čechurová & J. Randák (Eds.), *Základní problémy studia moderních a soudobých dějin* (s. 699–712). Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Hořec, J. (1994). *Z dějin Podkarpatské Rusi*. Praha: Česká expedice.
- Houfek, V., & Kaiserová, K. (2011). Ústí nad Labem v 19. a v první polovině 20. století. Na cestě k centru Němců v Čechách? In *Hledání centra: vědecké a vzdělávací instituce Němců v Čechách v 19. a první polovině 20. století* (s. 341–368). Ústí nad Labem: Albis International.
- Hrabcová, H. (2004). Vztah mezi školou a veřejností v politickém okrese Hustopeče v letech 1918–1938. In *Regio M: sborník Regionálního muzea v Mikulově* (s. 64–76). Mikulov: Regionální muzeum.
- Hroch, M. (1985). *Úvod do studia dějepisu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Chlup, O., Kubálek, J., & Uher, J. (1938). *Pedagogická encyklopedie. Díl 1*. Praha: Novina.
- Chlup, O., Kubálek, J., & Uher, J. (1939). *Pedagogická encyklopedie. Díl 2*. Praha: Novina.
- Chlup, O. (1931). *O školu měšťanskou*. Brno: Nové školy.
- Chlup, O. (1936). *Pedagogika. Úvod do studia*. Brno: Nové školy.
- Chlup, O., Velemínský, K., & Uher, J. (1933). *O novou školu*. Praha: Čin.
- Chocholatý, G. F. (2004). *Zum Sudetendeutschen Gedenken: 4. März 1919 – Die Blutopfer der Sudetendeutschen im Kampf um ihr Selbstbestimmungsrecht*. Dostupný z: <http://www.mittleuropa.de/chochol05.htm>.
- Christmann, J. (1910). *Die Industrie im politischen Bezirke Aussig*. Aussig: Festschrift anlässlich des zwanzigjährigen Bestandes des Technischen Vereines in Aussig. Aussig: Tech. Ver.
- Iggers, G. G. (2002). *Dějepisectví ve 20. století: od vědecké objektivitě k postmoderní výzvě*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Isaac, R. (1994). Geschichte und Anthropologie – oder: Macht und (Be-) Deutung. *Historische Anthropologie*, 2(1), 107–130. <https://doi.org/10.7788/ha.1994.2.1.107>
- Jakubec, I. (1999). Československý průmysl a racionalizace 1918–1938. In *Československo 1918–1938. Osudy demokracie ve střední Evropě* (s. 319–327). Praha: Historický ústav AV ČR.
- Jaroš, K., & Job, J. (1961). *Rozvoj československého školství v číslech*. Praha: Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů.
- Jaworski, R. (1991). The German Minorities in Poland and Czechoslovakia in the Interwar Period. In P. Smith (Ed.), *Ethnic Groups in International Relations. Comparative Studies on Governments and non-dominant Ethnic Groups in Europe 1850–1940* (s. 169–185). New York: University Press.

- Jelínek, P. (1990). Česká menšinová škola v Českém Krumlově a T. G. Masaryk. In *Československé školství, učitelstvo a T. G. Masaryk* (s. 138–140). Přerov: Okresní vlastivědné muz. v Přerově – odd. dějin českého školství.
- Ježil, F. (1990). České školství na Chomutovsku za první republiky. In *Památky, příroda, život. Vlastivědný čtvrtletník Chomutovska*, 22(1), 27–31.
- Jindra, Z., & Jakubec, I. (2015). *Hospodářský vzestup českých zemí od poloviny 18. století do konce monarchie*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum.
- Joza, J. (1990). Mnichov a severní Čechy. *Terezínské listy. Sborník Památníku Tereziín*, 18, 74–92.
- Kádner, O. (1931a). Školství v republice Československé. In *Československá vlastivěda. Díl X. Osvěta* (s. 7–222). Praha: Sfinx.
- Kádner, O. (1931b). *Vývoj a dnešní soustava školství*. Praha: Bohumil Janda.
- Kaiser, V. (1995). Komunální politika města Ústí nad Labem. In *Dějiny města Ústí nad Labem* (s. 166–188). Ústí nad Labem: Albis International.
- Kaiserová, K. (1995). Školství, zdravotnictví a náboženské poměry v 19. stol. – přehled. In *Dějiny města Ústí nad Labem* (s. 85–90). Ústí nad Labem: Albis International.
- Kammshoff, O. (1912). *Prödlitz einst und jetzt*. Ústí nad Labem: vlastním nákladem.
- Karakatsani, D. (2013). School Photographs and Visions of the Greek Educational system (1950–1970). In *European conference on educational research: Creativity and Innovation in educational research, 9.–13. September 2013, Istanbul, Turkey*.
- Kárník, Z. (1999). Ustanovení ČSR jako parlamentní demokracie v podmínkách národněpolitické a sociálněpolitické krize střední Evropy (jaro–léto 1920). In *Československo 1918–1938. Osudy demokracie ve střední Evropě. Díl 1*. Praha, Historický ústav AV ČR, s. 90–111.
- Kárník, Z. (2002). *České země v éře první republiky (1918–1938). Díl druhý. Československo a české země v krizi a ohrožení (1930–1935)*. Praha: Libri.
- Kárník, Z. (2003a). *České země v éře první republiky (1918–1938). Díl první. Vznik, budování a zlatá léta republiky (1918–1929)*. Praha: Libri.
- Kárník, Z. (2003b). *České země v éře první republiky (1918–1938). Díl třetí. O přežití a život (1936–1938)*. Praha: Libri.
- Kárník, Z. (2003c). Národní a politické aspekty politických organizací horníků Severočeského hnědohelného revíru na přelomu epoch (1907–1921). In *Semper idem. Jřímu Třmovi k pětasedmdesátinám* (s. 30–45). Ústí nad Labem: Katedra historie Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně.
- Kasper, T. (2006). Školsko-politická diskuse v Československu v letech 1918–1933. In *Češi, Němci, Židé v národnostním Československu. Pohledy na školství a vědu* (s. 27–44). Liberec: Technická univerzita v Liberci.
- Kasper, T. (2007). *Výchova či politika?: úskalí německého reformně pedagogického hnutí v Československu v letech 1918–1933*. Praha: Karolinum.
- Kasper, T. (2013). České učitelstvo mezi sjezdy československého učitelstva 1870–1880 v diskuzi Posla z Budče. In *Úloha osobnosti a institucí v rozvoji vzdělanosti v evropském kontextu: (prezentace školství a vzdělanosti)* (s. 37–46). Praha: Karolinum.
- Kasper, T., & Kasperová, D. (2013). Die berufliche und nationale Emanzipationen der deutschen Lehrerschaft im letzten Drittel des 19. Jahrhunderts. Motive, Ziele, Erfahrungen und Reflexionen. *History of Education & Children's Literature*, 8(1), 181–198.
- Keil, T. (1967). *Die deutsche Schule in den Sudetenländern. Form und Inhalt des Bildungswesens*. München: Verlag Robert Lerche.

- Keprta, J. (1931). *Význam a ráz nových učebných osnov pro obecné školy*. Praha: Státní nakladatelství.
- Keprta, J. (1956). *Organisace a správa československého školství*. Praha.
- Klepetař, H. (1930). *Der Sprachenkampf in den Sudetenländern*. Wien: Ed. Strache.
- Knápková, P. (2004). České versus německé ochranné spolky (2004). In *Acta universitatis Palackianae Olomouensis, Facultas philosophica Moravia I* (s. 299–304). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kocourek, L. (2003). Počátky českého školství v Podkrušnohoří. In *František Ladislav Rieger a česká společnost 2. poloviny 19. století. Sborník referátů z vědecké konference konané 25. a 26. dubna 2003 v Semilech* (s. 279–286). Semily: Státní okresní archiv Semily.
- Kodedová, O., & Uherek, Z. (1972). *Kapitoly z dějin českého učitelstva (1890–1938)*. Praha: SPN.
- Koch, W. (1983). Die Schulpolitik in der Tschechoslowakei. In M. Alexander, H. Dolezel, & S. Dolezel (Eds.), *Deutsche Gesandtschaftsberichte aus Prag. Innenpolitik und Minderheitenprobleme in der Ersten Tschechoslowakischen Republik. Teil II. Vom Kabinet Beneš bis zur ersten übernationalen Regierung unter Švehla 1921–1926. Berichte des Gesandten Dr. Walter Koch* (s. 414–418). Wien: Oldenbourg Verlag.
- Kontler, L., & Pražák, R. (2008). *Dějiny Maďarska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Kopáč, J. (1968). *Dějiny české školy a pedagogiky v letech 1867–1914*. Brno: UJEP.
- Kopáč, J. (1971). *Dějiny školství a pedagogiky v Československu*. Brno: UJEP.
- Kořalka, J. (1992). České rakušanství v 19. století. In *Radecký a jeho doba* (s. 40–54). Praha: Historický ústav Československé armády.
- Kořalka, J. (1996). *Češi v habsburské říši a v Evropě 1815–1914: sociálněhistorické souvislosti vytváření novodobého národa a národnostní otázky v českých zemích*. Praha: Argo.
- Kořalka, J. (1997). Minderheitenstatus als Notausweg. Grundrätze der Rechtslage und des Minderheitenschutzes in den böhmischen Ländern vor 1914 und in Tschechoslowakischen Republik nach 1918. In *Die Minderheiten zwischen den beiden Weltkriegen* (s. 96–115). Berlin, Duncker u. Humblot.
- Kořalka, J. (1998). Menšinový status jako východisko z nouze. In *Stereotypy a symboly* (s. 111–133). Praha: Institut základů vzdělanosti UK.
- Kosta, P. (1998). K problematice jazykových menšin za T. G. Masaryka. In *T. G. Masaryk a situace v Čechách a na Moravě od konce 19. století do německé okupace Československa* (s. 125–131). Praha, Ústav T. G. Masaryka.
- Koča, J. (1996). Učitelé v českých zemích na cestě k profesionalizaci. In P. Svobodný, *Profesionalizace akademických povolání v českých zemích v 19. a první polovině 20. století* (s. 82–112). Praha: Karolinum.
- Kováč, D. (1993). Češi, Nemci a Slováci v mezivojnovom Československu. Otázky a odpovědi. In *Ztroskotání spolužití. Češi, Němci a Slováci v první republice 1918–1939* (s. 255–266). Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.
- Kováříček, V. (1984). *Cesty učitelského vzdělávání: příspěvek k analýze snah učitelstva o vyšší vzdělání učitelů základních škol v českých zemích*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Krofta, K. (1937). *Němci v Československém státě*. Praha: Orbis.
- Kubálek, J. (1931). O českou elementárku. *Nové školy*, 5, 225–231.
- Kučera, J. (1993). Češi a Němci v Československu 1918–1946. *Slovanské historické studie*, 19, 124–147.
- Kučera, J. (2007). 1933: Der Einfluss der nationalsozialistischen Machtergreifung. In

- D. Brandes, D. Kováč, & J. Pešek (Eds.), *Wendepunkte in den Beziehungen zwischen Deutschen, Tschechen und Slowaken 1848–1989* (s. 137–150). Essen: Klartext.
- Kučerová, S. (2012). *Proměny územní struktury základního školství v Česku*. Praha: Česká geografická společnost.
- Kučerová, S., & Kučera, Z. (2009). Changes in the rural elementary schools network in Czechia during the second half of the 20th century and its possible impact on rural areas. *European Countryside*, 1(3), 125–140. <https://doi.org/10.2478/v10091/009-0011-7>
- Kuchařová, H. (2011). *Premonstrátská kolej Norbertinum v Praze: alternativy univerzitního vzdělání v 17. a 18. století*. Praha: Casablanca.
- Kural, V. (1993a). Československo jako národní stát? Sudetoněmecký problém. In *Ztroskotání spolužití. Češi, Němci a Slováci v první republice 1918–1939* (s. 88–99). Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.
- Kural, V. (1993b). *Konflikt místo společenství?* Praha: R ve spolupráci s Ústavem mezinárodních vztahů.
- Kuta, W. (2000). *Die Geschichte der deutschsprachigen Minderheit in der Tschechoslowakei von 1918 bis 1938* (magisterská diplomová práce). Wien: Universität Wien.
- Kuzmin, M. N. (1981). *Vývoj školství a vzdělávání v Československu*. Praha: Academia.
- Kyogoku, T. (2003). Národní agitace a obecní školství na Moravě na přelomu 19. a 20. století. Boj o české dítě. In *Místo národních jazyků ve výchově, školství a vědě habsburské monarchii 1867–1918* (s. 563–577). Praha: Výzkumné centrum pro dějiny vědy.
- Le Goff, J. (1983). Later history. *Past and Present*, 100(1), 14–28. <https://doi.org/10.1093/past/100.1.14>
- Lemberg, H. (1993). Die Tschechoslowakei im Jahr I. Der Staatsaufbau, Die Liquidierung der Revolution und Die Alternativen 1919. In *Das Jahr 1919 in der Tschechoslowakei und in Ostmitteleuropa* (s. 225–248). München: R. Oldenbourg Verlag.
- Lemberg, H. (2007). 1918: Die Staatsgründung der Tschechoslowakei und die Deutschen. In *Wendepunkte in den Beziehungen zwischen Deutschen, Tschechen und Slowaken 1848–1989*. Essen: Klartext, s. 119–135.
- Lenderová, M., & Rýdl, K. (2006). *Radostné dětství? Dítě v Čechách devatenáctého století*. Praha: Paseka.
- Lenderová, M., Jiránek, T., & Macková, M. (2010). *Z dějin české každodennosti. Život v 19. století*. Praha: Univerzita Karlova.
- Lipscher, H. (1927). *Heimatkunde des Bezirkes Aussig. Die Landschaft*. Aussig: Aussig. Karbitzer Lehrervereine.
- Lipscher, H. (1932). *Geschichtes des Bezirkes Aussig von 1850–1918*. Aussig: Aussig. Karbitzer Lehrervereine.
- Loučka, J. (1921). Organizace menšinového školství a jeho správy. In *První sjezd československého učitelstva a přátel školství v osvobozené vlasti* (s. 84–86). Praha: Sjezdový výbor Č. O. U.
- Louda, J. (2005). Česká menšinová škola ve Vrchlabí. In *Sborníček. Muzeum Podkrkonoší v Trutnově* (s. 79–89). Trutnov: Muzeum Podkrkonoší.
- Loužil, J. (1995). Národní identita, domov a vlast sudetských Němců. In *Češi a Němci – historická tabu* (s. 85–93). Praha: Prago Media.
- Magnússon, S. G., & Szijártó, I. M. (2013). *What is Microhistory? Theory and Practice*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203500637>
- Machačová, J., & Matějček, J. (1996). K sociálnímu a hospodářskému vývoji českých zemí v 19. století. In *Slezský sborník*, 94(4), s. 261–277.

- Makrlík, V. (2009). *Češi a Němci. Studie proveditelnosti společných dějin a budoucnosti*. Praha: Ideál.
- Malíř, J., & Marek, P. (2005). *Politické strany: vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861–2004*. Brno: Doplněk.
- Martinovský, I., Cvrk, F., & Cvrková, M. (1983). *Dějiny zaniklých obcí. Tuchomyšl. Ústí nad Labem: Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody*.
- Matějček, J. (2003). O německé menšině za první republiky jen trochu jinak. In Z. Radvanovský (Ed.), *Semper idem. Jiřímu Tůmovi k pětasedmdesátinám* (s. 68–76). Ústí nad Labem: Katedra historie Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně.
- Matlas, P. (2011). *Shovívavá vrchnost a neukáznění poddani?: hranice trestní disciplinace poddaného obyvatelstva na panství Hluboká nad Vltavou v 17.–18. století*. Praha: Argo.
- Medick, H. (2001). Quo vadis Historische Anthropologie? Geschichtsforschung zwischen Historischer Kulturwissenschaft und Mikro-Historie. *Historische Anthropologie*, 9(1), 78–92. <https://doi.org/10.7788/ha.2001.9.1.78>
- Měchýř, J. (1996). České menšinové školství v Čechách 1867–1914. In *Sborník k problematice multietnicity: Češi, Němci a Židé ve společenském životě českých zemí 1848–1918* (s. 67–84). Praha: Univerzita Karlova.
- Měchýř, J. (1998). Vzory chování dělníka v českých zemích v 19. století. *Studie k sociálním dějinám*, 1(8), 99–119.
- Mejstřík, V. (1975). Učitelé v severočeském hnědouhelném revíru. In V. Mejstřík (Ed.), *Čeští učitelé na cestě k socialismu* (s. 33–45). Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Melanová, M. (2001). Česká menšina v německém centru. Změny v postavení české menšiny v Liberci v období 1880–1907. In *Národnostní skupiny, menšiny a cizinci ve městech. Praha – město zpráv a zpravodajství. Sborník referátů ze 14. vědecké konference Archivu hlavního města Prahy, konané ve dnech 1. a 2. října 1996, a z 15. vědecké konference Archivu hlavního města Prahy, konané ve dnech 7. a 8. října 1997* (s. 157–170). Praha: Scriptorium.
- Mikš, J. (2003). Proces s Volkssportem. Praha: KSH. Dostupné z <http://www.ceskenarodnolisty.cz/clanky/067s%20Proces%20s%20Volkssportem.pdf>.
- Moran, J. (2004). History, memory and theeveryday. In *Rethinking History*, 1(8), 51–68. <https://doi.org/10.1080/13642520410001649723>
- Moravcová, I. (2006a). České menšinové školy v rumunském Banátě – od jejich založení do vypuknutí 2. světové války. In *Theatrum historiae: sborník prací Katedry historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice* (s. 281–308). Pardubice: Univerzita Pardubice.
- Moravcová, I. (2006b). *Obrázky z dějin českého menšinového školství v zahraničí*. Pardubice: Univerzita Pardubice.
- Morkes, F. (1994). *Postavení učitele v předmnichovském Československu*. Praha: ÚIV.
- Morkes, F. (2002). *Kapitoly o školství, o ministerstvu a jeho představitelích: (období let 1848–2001)*. Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského.
- Munslow, A. (2012). *History of history*. New York: Routledge.
- Národní jednoty a matice v Československé republice*. (1925). Praha: Národní jednoty.
- Nodl, M. (2004). Mikrohistorie a historická antropologie. *Dějiny – teorie – kritika*, 2(1), 237–252.
- Novák, K. (1923). *Výbor zákonů a nařízení školních republiky Československé*. Praha: Česká grafická unie.
- Nóvoa, A. (2000). Ways of Saying, Ways of Seeing Public Images of Teacher (19th–20th Centuries). *Paedagogica Historica: Journal of the History of Education*, 36(1), s. 20–52. <https://doi.org/10.1080/0030923000360102>

- O'Brian, G. (1970). Maria Theresa's Attempt to educate an Empire. In *Paedagogica Historica*, 10(3), 542–565. <https://doi.org/10.1080/0030923700100303>
- Obyvatelstvo Slovenska 1918–1938*. (2002). Bratislava: Infostat – Inštitút informatiky a štatistiky. Dostupné z: <http://www.infostat.sk/vdc/pdf/slov1918.pdf>.
- Pernes, J. (2005). Česko-německé soužití ve společném státě v 19. a 20. století. In *Konec soužití Čechů a Němců v Československu. Sborník k 60. výročí ukončení 2. světové války* (s. 23–31). Brno: Centrum demokracie a kultury.
- Peroutka, F. (1991). *Budování státu. Díl 1. 1918/1919*. Praha: Lidové noviny.
- Petráš, J. (2003). Mikrohistorie aneb o nedějích. In *Dějiny ve věku nejistot: sborník k příležitosti 70. narozenin Dušana Třeštika* (s. 201–208). Praha: Lidové noviny.
- Petráš, R. (2009). *Menšiny v meziválečném Československu: právní postavení národnostních menšin v první Československé republice a jejich mezinárodněprávní ochrana*. Praha: Karolinum.
- Placht, O., & Havelka, F. (1934). *Příručka školské a osvětové správy. Pro potřebu služby školských a osvětových úřadů a orgánů*. Praha: Státní nakladatelství.
- Pol, M. (2009). *Škola v proměnách*. Brno: Masarykova univerzita.
- Pospíšilová, D. (2001). Sideropenická anémie v dětském věku. *Pediatric pro praxi*, 2(6), 269–273. Dostupné z <http://www.pediatricpropraxi.cz/pdfs/ped/2001/06/05.pdf>.
- Pospíšilová, J., Košťálová, K., & Nemeškalová, H. (2007). *Jednotná informační brána jako nástroj vyhledávání informací. Zpravodaj ÚVT MU*, 17(5), 1–5.
- Pozorny, R., & Hobinka, E. (1957). *4. März 1919: der 4. März in Erinnerung, Besinnung und Feiargestaltung*. München: Roland.
- Provazník, K., & Komárek, L. (2004). *Manuál prevence v lékařské praxi*. Praha: Univerzita Karlova – 3. lékařská fakulta. Dostupné z <http://www.szu.cz/uploads/documents/czzp/manual/Manual%20souhrn-1.pdf>.
- Průcha, J. (2005). *Moderní pedagogika*. Praha: Portál.
- Průcha, V. (2004). *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918–1992. 1. díl. Období 1918–1945*. Brno: Doplněk.
- Příhoda, V. (1928). *Jednotná škola, její možnosti dnes a zítra*. Praha: V. Příhoda.
- Příhoda, V. (1931). *Školská reforma. Polemické stati*. Praha: Orbis.
- Radvanovský Z. (1993). Die Bevölkerung des Industriegebietes Aussig an der Elbe (Ústí nad Labem) vor und nach dem Zweiten Weltkrieg. In *Die Sudetendeutschen in Nordböhmen: Situation nach 1918, Vertreibung in die Sowjetische Besatzungszone und Ankunft in Sachsen 1945/46; Beiträge eines gemeinsamen deutsch-tschechischen Kolloquiums am 11. Juni 1993 in Aussig an der Elbe* (s. 9–13). Dresden: Sächsisches Dr.- und Verl.-Haus.
- Rainer, B. (2004). *Unterfinning. Ländliche Welt vor Anbruch der Moderne*. München: C. H. Beck.
- Reich, A. (1995). Das tschechoslowakische Bildungswesen vor dem Hintergrund des deutsch-tschechischen Nationalitätenproblems. *Bohemia. Zeitschrift für Geschichte und Kultur der Böhmisches Länder*, 36(1), 19–38.
- Reich, O. (1993). Die Entstehung der Tschechoslowakischen Republik und die Situation im Teplitzer Gebiet. In M. Jahn (Ed.), *Die Sudetendeutschen in Nordböhmen: Situation nach 1918, Vertreibung in die Sowjetische Besatzungszone und Ankunft in Sachsen 1945/46; Beiträge eines gemeinsamen deutsch-tschechischen Kolloquiums am 11. Juni 1993 in Aussig an der Elbe* (s. 7–8). Dresden: Sächsisches Dr.- und Verl.-Haus.
- Rousmaniere, K. (2001). Questioning the visual in the history of education. *History of Education: Journal of the History of Education Society*, 30(2), s. 109–116. <https://doi.org/10.1080/00467600010012391>

- Růžková, J., & Škrabal, J. (2006). *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005*. Praha: Český statistický úřad.
- Rýdl, K. (2004). Možnosti a meze Všeobecného školního řádu z hlediska dalšího vývoje organizace školství ve střední Evropě. In *Všeobecné vzdělávání pro všechny: mezinárodní konference: Praha, 4.–5. 11. 2004* (s. 77–92). Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského.
- Rýdl, K. (2006). Historický vývoj českého vzdělávání do roku 1989. In J. Kalous & A. Veselý (Eds.), *Vzdělávací politika České republiky v globálním kontextu* (s. 7–22). Praha: Karolinum.
- Rýdl, K. (2010a). Cesta k Hasnerovu zákonu a reakce v českých zemích. In *E-pedagogium*, 10(3), 105–113. <https://doi.org/10.5507/epd.2010.038>
- Rýdl, K. (2010b). *K vývoji správy a řízení školství v českých zemích I.: (1774–1989)*. Pardubice: Univerzita Pardubice.
- Rychlík, J. (2009). The Situation of Hungarian Minority in Czechoslovakia in 1918–1938. In *Czech and Hungarian Minority Policy in Central Europe 1918–1938* (s. 27–38). Praha: Masarykův ústav a Akademie věd ČR.
- Řeháček, K. (2007). Ústřední matice školská v letech 1918–1951. *Paginae historiae*, 15, 97–130.
- Sedláček, J. (1927). Včera a dnes. *Obecná škola*, 1(1), 2–9.
- Sharp, J. (1991). History from Below. In P. Burke (Ed.), *New Perspectives on Historical Writing* (s. 25–41). Cambridge: Polity Press.
- Schelle, K. (2006). *Organizace Československého státu v meziválečném období (1918–1938)*. Praha: Eurolex Bohemia.
- Schelle, K. (2007). *Praktikum z českých právních dějin*. Jesenice u Prahy: Tiskárna a vydavatelství 999.
- Schnepel, B. (1999). Ethnologie und Geschichte. Stationen der Standortbestimmung in der britischen „Social Anthropology“. *Historische Anthropologie*, 7(1), 109–128. <https://doi.org/10.7788/ha.1999.7.1.109>
- Schultze-Rhonhof, G. (2008). *Das tschechisch-deutsche Drama 1918–1939: Errichtung und Zusammenbruch eines Vielvölkerstaates als Vorspiel zum Zweiten Weltkrieg*. München: Olzog.
- Schulze Wessel, M. (2004). „Loyalität“ als geschichtlicher Grundbegriff und Forschungskonzept: zur Einleitung. In M. Schulze Wessel (Ed.), *Loyalitäten in der Tschechoslowakischen Republik 1918–1938. Politische, nationale und kulturelle Zugehörigkeiten* (s. 1–22). München: R. Oldenbourg Verlag.
- Schultze, W. (1988). Mikrohistorie versus Makrohistorie? Bemerkungen zu einem aktuellen Thema. In Ch. Meier (Ed.), *Historische Methode* (s. 319–341). München: Dt. Taschenbuch-Verlag.
- Simm, H. (1930). *Die deutsche Schule in der Tschechoslowakei: Eine Kritik des Schulvoranschlags 1930 – ein dringlicher Appell nach nationaler Selbstverwaltung im Schulwesen*. Jablonec n/N.
- Slapnicka, H. (1993). Majorities and Minorities in an Inverted Position – Czechoslovakia 1918–1939. In *Ethnic Groups and Language Rights* (s. 173–197). New York: NY University Press.
- Somr, M. (1983). *Dějiny školy a pedagogiky*. České Budějovice: Pedagogická fakulta.
- Somr, M. (1987). *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Spurný, M. (2004). V zájmu národa a jeho dětí. Z bojů o české menšinové školství mezi dvěma světovými válkami. *Časopis Národního muzea v Praze. Řada historická*, 173(3–4), 191–211.
- Staněk, L. (1909). Národnostní poměry v okresu ústeckém. In *Vývoj a život českých menšin. Díl II.* (s. 443–465). Most: Severočeské menšinové knihkupectví a nakladatelství D. J. Bukač.

- Stark, J. (1983). Das Sprachengesetz und seine Anwendung gegenüber deutschsprachigen Ausländern. In M. Alexander, H. Dolezel, & S. Dolezel (Eds.), *Deutsche Gesandtschaftsberichte aus Prag. Innenpolitik und Minderheitenprobleme in der Ersten Tschechoslowakischen Republik. Teil II. Vom Kabinet Beneš bis zur ersten übernationalen Regierung unter Švehla 1921–1926. Berichte des Gesandten Dr. Walter Koch* (s. 651–656). Wien: Oldenbourg Verlag.
- Statistický lexikon obcí v republice Československé.* (1924). Praha.
- Statistický lexikon obcí v republice Československé.* (1934). Praha.
- Stein, F. (1991). Tschechisierung auf allen Gebieten mit allen Mitteln. In H. Dolezel & S. Dolezel (Eds.), *Deutsche Gesandtschaftsberichte aus Prag. Innenpolitik und Minderheitenprobleme in der Ersten Tschechoslowakischen Republik. Teil IV. Vom Vorabend der Machtergreifung in Deutschland bis zum Rücktritt von Präsident Masaryk 1933–1935. Berichte des Gesandten Koch, der Konsuln von Bethusy-Hus, von Druffel, von Pfeil und des Gesandtschaftsrates von Stein* (s. 132–133). München: R. Oldenbourg Verlag.
- Stejskal, A. (2004). Sbližování makro- a mikrohistorických přístupů ve výzkumu vrchnostenské byrokracie počátku raného novověku? In *K novověkým sociálním dějinám českých zemí VI* (s. 88–103). Praha: UK.
- Stokes, G. (2001). The fates of Human Societies: A review of recent Macrohistorie. *The American Historical Review*, 106(2), 508–525. <https://doi.org/10.2307/2651616>
- Stone, L. (1979). The revival of narrative: reflections on a new old history. *Past and Present*, 85(1), 3–24. <https://doi.org/10.1093/past/85.1.3>
- Stuchlá, P. (2004). *Prachatický vikariát 1676–1750: vybrané otázky církevní správy*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.
- Szijártó, I. (2002). Four arguments for microhistory. In *Rethinking History*, 2(6), 209–215. <https://doi.org/10.1080/13642520210145644>
- Šafránek, J. (1897). *Vývoj soustavy obecného školství v Království českém od roku 1769–1895*. Praha: F. Kytka.
- Šafránek, J. (1902). *O Josefském popise obecných škol v Království českém*. Praha: Královská Česká Společnost Něk.
- Šafránek, J. (1918). *Školy české. Obraz jejich vývoje a osudů. II. svazek. R. 1848–1913*. Praha: Matice česká.
- Ševčík, J. (1966). *Menšínový učitel*. Znojmo: [s.n.].
- Šimáně, M. (2007). *České obecné menšínové školství v Ústí nad Labem v letech 1867–1930 se zvláštním zřetelem na komunikaci mezi jednotlivými školskými subjekty* (bakalářská práce). Brno: FF MU.
- Šimáně, M. (2010a). *České obecné menšínové školy v okrese Ústí nad Labem v období Československé republiky (1918–1938)* (magisterská práce). Brno: FF MU.
- Šimáně, M. (2010b). K problematice zřizování českých menšínových obecných škol na Ústecku v letech 1867–1918. *E-Pedagogium*, 10(4), 83–92. <https://doi.org/10.5507/epd.2010.058>
- Šimáně, M. (2015). České obecné menšínové školy a jejich učitelé v období první Československé republiky. *Komenský*, 139(3), 26–30.
- Šimáně, M. (2016). Všeobecný školní řád Marie Terezie a jeho dopady na vývoj českého školství. *Komenský*, 140(4), s. 12–17.
- Šimáně, M., & Zounek, J. (2012). Metelkův zákon a jeho uplatnění při zřízení německé obecné menšínové školy v Roudníkách v letech 1918–1938. In *Kvalita ve vzdělávání. XX. výročí*

- ní konference *České asociace pedagogického výzkumu Praha, 10.–12. září 2012* (s. 648–654). Praha: Pedagogická fakulta UK.
- Štaif, J. (2003). Multietnicita jako číslo: Čechy v dlouhém 19. století. In *Pocta profesoru Zdeňku Kárníkovi. Sborník příspěvků k jubileantovým sedmdesátinám* (s. 221–239). Praha: Karolinum.
- Štverák, V. (1983). *Stručné dějiny pedagogiky*. Praha: SPN.
- Tlustý, J. (1909). Národnostní poměry v okrese chabařovickém. In *Vývoj a život českých menšin. Díl II.* (s. 466–492). Most.
- Tóth, A., Novotný, L., & Stehlík, M. (2012). *Národnostní menšiny v Československu 1918–1938: od státu národního ke státu národnostnímu?*. Praha: Univerzita Karlova.
- Tragika na Dyji. *Obecná škola, 10*(9), 238–239.
- Trapl, M. (2003). České menšinové školství v letech 1918–1938. In *České národní aktivity v pohraničních oblastech první Československé republiky* (s. 109–117). Olomouc: Filozofická fakulta Univerzity Palackého.
- Trivellato, F. (2015). Microstoria/Microhistoire/Microhistory. *French politics, culture and society, 33*(1), 122–134. <https://doi.org/10.3167/fpcs.2015.330107>
- Umlauft, F. J. (1960). *Geschichte der deutschen Stadt Aussig*. Bayreuth: Hilfsverein Aussig.
- Unsere deutschen Schulen und das Vernichtungsgesetz.* (1920). Eger: Böhmerland-Verl.
- Urban, J. F. (1924). *Potulky Ústeckem*. Litoměřice: R. Heegenbarth.
- Urban, J. F. (1925). *Potulky Chabařovickem*. Teplice: Z. Rothenstein.
- Valenta, J. (1995). Rozchod Němců s Čechy v českých zemích v roce 1918. In *Češi a Němci – historická tabu* (s. 54–61). Praha: Prago Media.
- Valenta, J. (1998). Léta 1918–1919: seburčení pro Čechy, Slováky a ...? In *T. G. Masaryk a situace v Čechách a na Moravě od konce 19. století do německé okupace Československa* (s. 69–80). Praha, Ústav T. G. Masaryka.
- Valenta, J. (1999). Čtyři nástupnické státy a osudy jejich demokracie. In *Československo 1918–1938. Osudy demokracie ve střední Evropě* (s. 223–231). Praha: Historický ústav AV ČR.
- Vališ, Z. (1991). 4. březen 1919 v Kadani. *Vlastivědní čtvrtletník Chomutovka. Památky, příroda, život, 23*(2), 49–58.
- Váňa, J. (1961). *Dějiny pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Váňová, R. (1986). *Vývoj počátečního školství v českých zemích*. Praha: SPN.
- Váňová, R. (1996). K tradicím učitelského vzdělávání u nás. In *Hledání učitele: škola a vzdělání v proměnách času* (s. 251–265). Praha: Univerzita Karlova.
- Váňová, R., Rýdl, K., & Valenta, J. (1992). *Výchova a vzdělání v českých dějinách. IV. díl, 1. svazek, Problematika vzdělávacích institucí a školských reforem*. Praha: SPN.
- Vašata, O. (2006). Několik poznámek k historii české obecné školy v Mladých Bukách v letech 1919–1938. *Sborníček. Muzeum Podkrkonoší v Trutnově* (s. 114–130). Trutnov: Muzeum Podkrkonoší.
- Veselá, Z. (1988). *Vývoj české školy*. Praha: SPN.
- Vorlíček, Ch. (2004). Vývoj českého školství v letech 1945–1989. In *Česká pedagogika: Proměny a výzvy* (s. 119–176). Praha: UK PedF.
- Vošahlíková, P. (2004). Podmínky a ohlas zavedení všeobecné školní povinnosti v českých zemích v roce 1774. In *Všeobecné vzdělávání pro všechny: mezinárodní konference: Praha, 4.–5. 11. 2004* (s. 120–135). Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského.
- Vošahlíková, P. (2016). *Rákoska v dílně lidskosti: česká škola v 19. století očima účastníků*. Praha: Academia.
- Walterová, E. (2004). *Úloha školy v rozvoji vzdělanosti*. Brno: Paido.

- Wang, B. (2012). Photographical History, Everyday Life, and Memory: Wang Anyi as a Storyteller. *Journal of Historical Sociology*, 25(2), 183–198. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6443.2012.01430.x>
- Warmington, P., Van Gorp, A., & Grosvenor, I. (2011). Education in motion: use of documentary film in educational research. *Paedagogica Historica: Journal of the History of Education*, 47(4), s. 457–472. <https://doi.org/10.1080/00309230.2011.588239>
- Weber, E. (1937). Die tschechische Kohleninsel in Nordwestböhmen: ein bevölkerungskundliches Arbeitsheft für den Erdkunde- und Geschichtsunterricht an den Schulen des Grenzlandes Sachsen. Leipzig: Edelmann in Komm.
- Wils, L. (1993). A historical Perspective. In *Ethnic Groups and Language Rights* (s. 291–301). New York: NY University Press.
- Wotawa, A. (1918). *Das tschechische Schulwesen*. Prag: Verl. Dt. Arbeit.
- Wünsch, F. J. (1932). *Heimatkunde des Bezirkes Aussig. Geschichte des Bezirkes. Vom Jahre 1850 bis zum Ende des Weltkrieges*. Ústí nad Labem: Aussig-Karbitzer Lehrervereine.
- Zounek, J., & Šimáně, M. (2014). *Úvod do studia dějin pedagogiky a školství: kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita.
- Zpráva o činnosti Národní Jednoty Severočeské za 37. rok trvání, 1921*. (1922). Praha: Národní Jednota Severočeská.
- Zückert, M. (2007). Vom Aktivismus zur Staatsnegation? Die Sudetendeutschen zwischen Staatsakzeptanz, regional-nationalistischer Bewegung und dem national sozialistischen Deutschland. In P. Haslinger & J. von Puttkamer (Eds.), *Staat, Loyalität und Minderheiten in Ostmittel- und Südosteuropa 1918–1941* (s. 69–98). München: R. Oldenbourg Verlag.
- Zwettler, O., Vaculík, J., & Čapka, F. (1996). *Úvod do studia dějepisu a technika historikovy práce*. Brno: Masarykova univerzita.

PŘÍLOHY

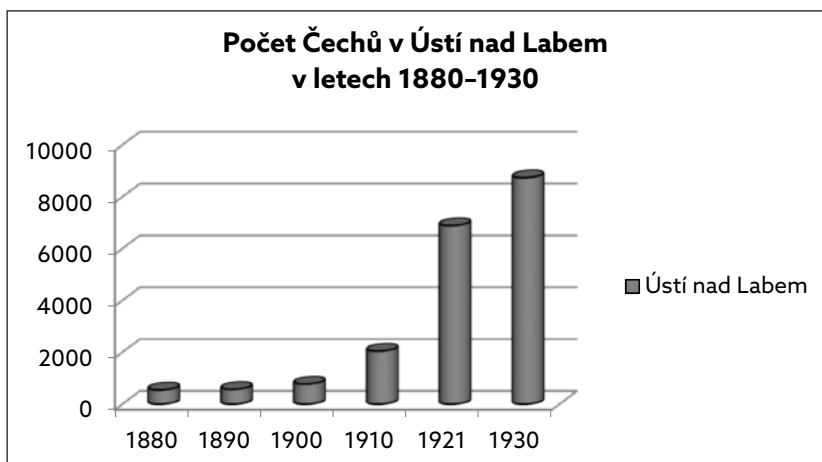

Příloha č. 1

Vývoj počtu českých obecných menšinových škol a jejich žáků v období let 1919–1935 (upraveno na základě dat in Chlup, Kubálek, & Uher, 1938).

Příloha č. 2

Počet Čechů v Ústí nad Labem v letech 1880–1930 (upraveno na základě dat in Havránek, 1979).

Příloha č. 3

Fotografie české školy v obci Chlumec – průčelí a schodiště (převzato ze Školní kroniky 1922-1938).

Příloha č. 4

Fotografie české školy v obci Chlumec – dvorek nacházející se napravo od schodiště do školy (převzato ze Školní kroniky 1922–1938).

Příloha č. 5

Fotografie nové školní budovy české obecné a měšťanské školy v obci Chabařovice (převzato ze Školní kroniky 1919–1939).

Příloha č. 6

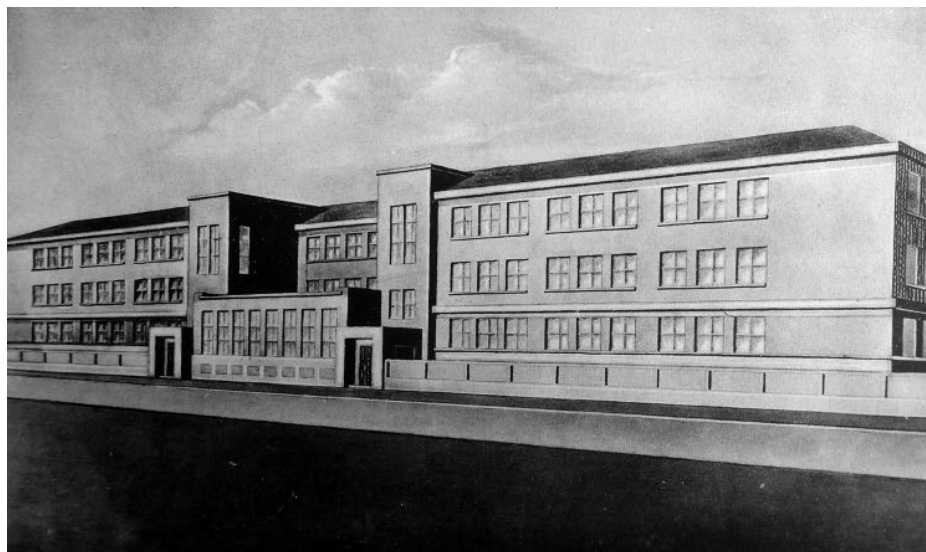

Fotografie nové školní budovy české školy v obci Neštětice (převzato ze Školní kroniky 1919–1933).

Fotografie nové školní budovy české školy v obci Neštětice (převzato z Matriky českých škol, B–M).

Příloha č. 7

Pohled na novou školní budovu české školy v obci Krásné Březno (převzato z Matriky českých škol, B–M).

Příloha č. 8

Fotografie nové školní budovy české školy v městě Ústí nad Labem (převzato z Matriky českých škol, O–Z).

Příloha č. 9

Fotografie nové školní budovy české školy v obci Velké Březno (převzato z Pamětní knihy založené u příležitosti).

Příloha č. 10

Fotografie staré školní budovy české školy ve městě Ústí nad Labem – ulice Solní (převzato ze Školní kroniky 1921/1935).

Příloha č. 11

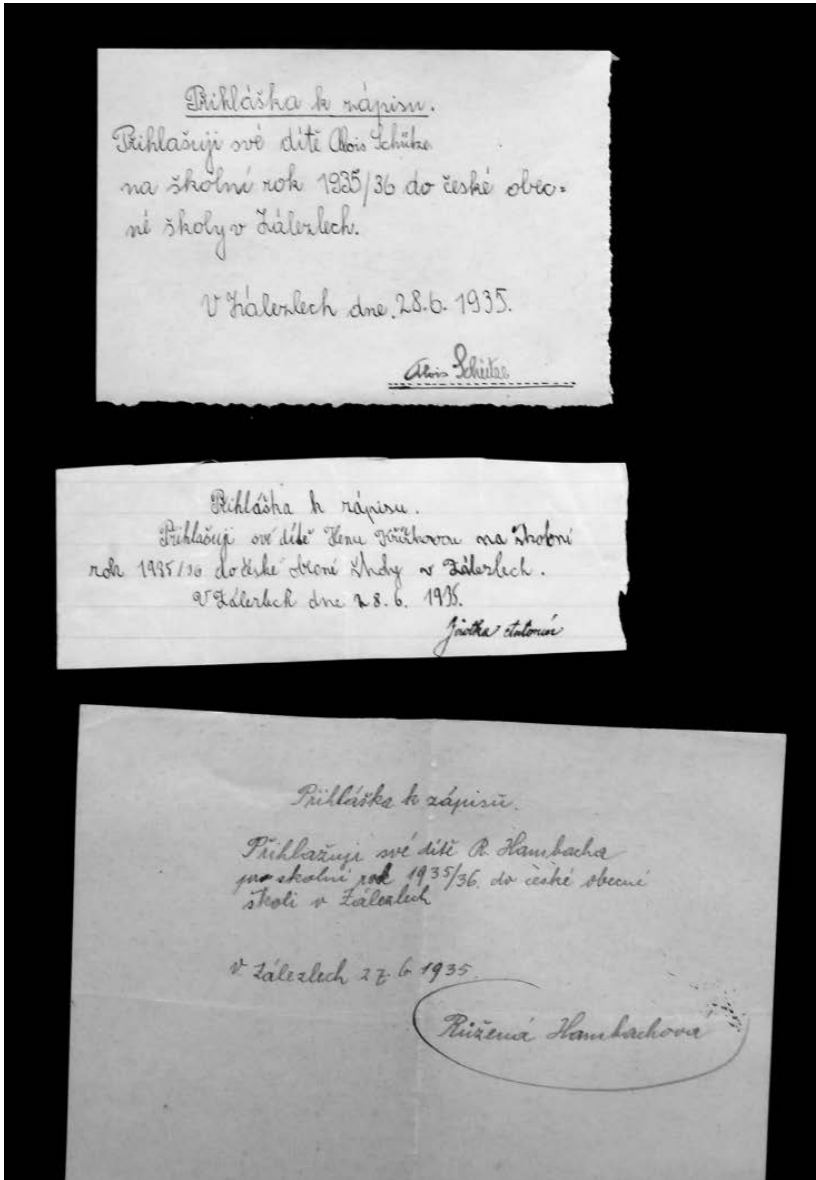
Fotografie ze slavnostního otevření nové školní budovy české školy ve Velkém Březně – křížkem označený ministr školství Emil Franke (převzato z Pamětní knihy založené u příležitosti).

Příloha č. 12

Fotografie II. třídy české školy v obci Neštětice ze školního roku 1927/1928 (převzato ze Školní kroniky 1919-1933).

Příloha č. 13

Přihlášky k zápisu pro školní rok 1935/1936 do české školy v Dolních Zálezlech (převzato z Matriky českých škol, O-Z).

Příloha č. 14

Jméno: Ernst Seglmann
 Služ. post.: úřední úředník
 Služ. místo: Ohrosov

K předvolanému zaměstnanci jest učiniti tento dotaz:
 Souhlasíte s projevem vůdce sudetoněmecké strany velezrádce Konráda Henleina, jímž vypověděl věrnost Československé republice a žádal přivtělení území, obývaného obyvatelstvem německé národnosti, k Německé říši?

Stimmen Sie der Kundgebung des Führers der Sudetendeutschen Partei Hochverraters Konrad Henlein, zu, in welcher er die Treue zur Čechoslovakischen Republik gekündigt und die Angliederung des von Angehörigen deutscher Nationalität bewohnten Gebietes zum Deutschen Reich verlangt hat?

Prohlášení.

Já níže podepsaný, jako občan Československé republiky německé národnosti a veřejný zaměstnanec, u vědomí svých povinností odmítám se vším důrazem velezrádnou proklamací Konráda Henleina, již vypověděl věrnost Československé republice a žádal přivtělení území, obývaného obyvatelstvem německé národnosti, k říši německé. Stejně odmítám v tom smyslu učiněné prohlášení vedení sudetoněmecké strany.

Na potvrzení toho opětuji svoji služební přísahu:

Přisáhám a slibuji na svou čest a svědomí, že Československé republice budu vždy věren a její vládě poslušen, že budu veškerý státní zákony zachovávatí, všechny své úřední povinnosti podle platných zákonů a nařízení vykonávati pilně, svědomitě a nestranně, úředního tajemství neprozradím a ve všem svém jednání jen prospěchu státu a zájmu služby budu dbáti.

Erklärung.

Ich Unterzeichnete, als Staatsbürger der Čechoslovakischen Republik deutscher Nationalität und öffentlicher Angestellter, bewußt meiner Pflichten lehne nachdrücklich die hochverräterische Proklamation Konrad Henlein ab, in welcher er die Treue zur Čechoslovakischen Republik gekündigt und die Angliederung der von Angehörigen deutscher Nationalität bewohnten Gebietes zum Deutschen Reiche verlangt hat. Gleichfalls lehne ich die in demselben Sinne erlassene Kundgebung der Führer der Sudetendeutschen Partei ab.

Um das zu bekräftigen, wiederhole ich meinen Diensteid:

Ich schwöre und gelobe bei meiner Ehre und meinen Gewissen, daß ich der Čechoslovakischen Republik stets treu und ihrer Regierung gehorsam sein, daß ich alle Staatsgesetze einhalten, alle meine Amtspflichten den geltenden Gesetzen und Verordnungen gemäß fleißig, gewissenhaft und unparteiisch erfüllen, das Amtsgeheimnis wahren und in allen meinen Handlungen nur auf den Vorteil des Staates und das Interesse des Dienstesbedacht sein werde.

Ohrosov dne 19. IX. 1938

Ernst Seglmann
Unterschrift.

Č. 215/38. e. N. 700. 17/X. 38. / podpis.

Prohlášení o odmítnutí projevů Konrada Henleina (převzato z Prohlášení).

Příloha č. 15

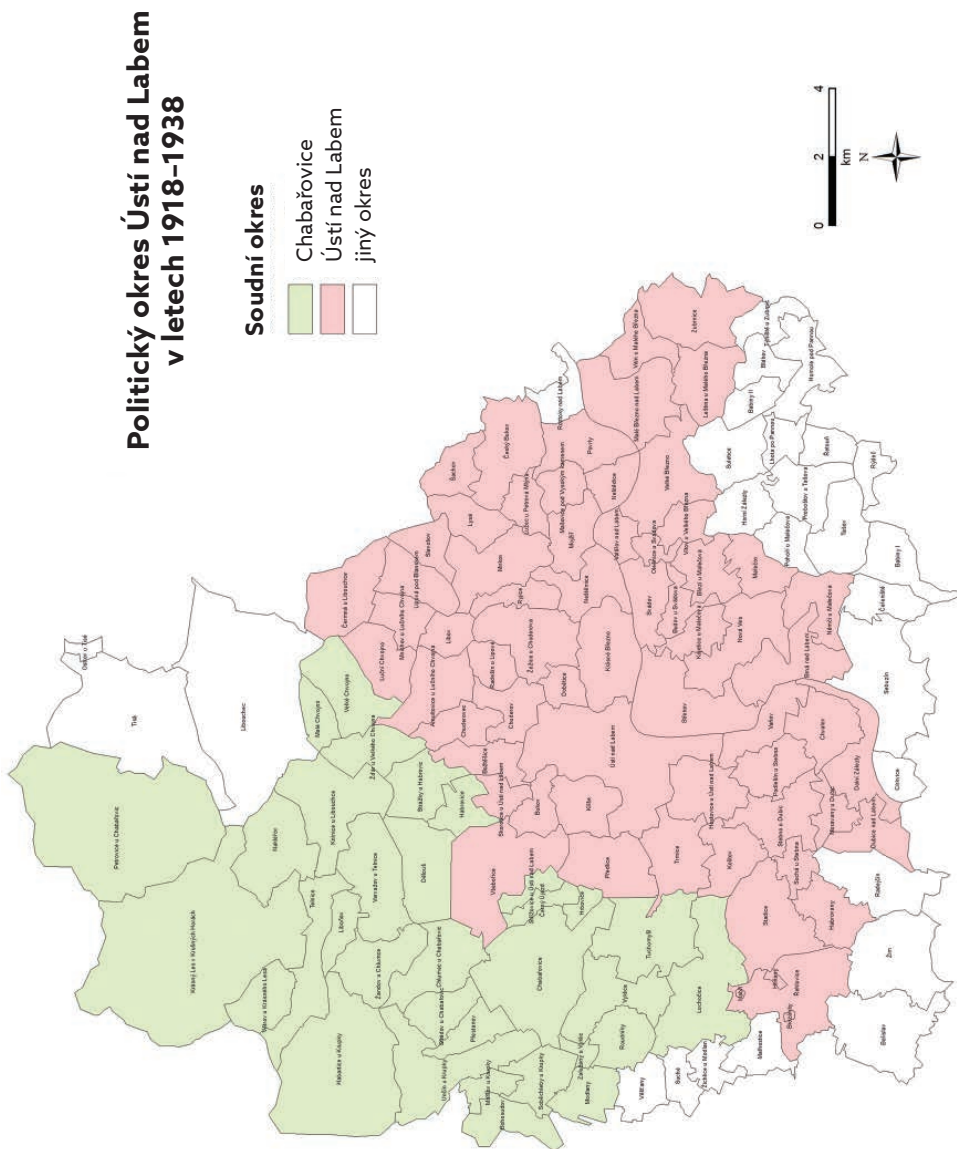
Fotografie I. třídy české školy v obci Neštětice ze školního roku 1926/1927 (převzato ze Školní kroniky 1919–1933).

Příloha č. 16

Výřez z fotografie II. třídy školy v obci Neštětice ze školního roku 1926/1927 (převzato ze Školní kroniky 1919–1933).

Příloha č. 18 Přehledové tabulky¹⁷¹

Obce s českou obecnou školou	Rok sčítání obyvatel	Češi	Němci	Rok založení školy	Rok postavení vlastní školní budovy
Krásné Březno/Schön-Priesen	1910	2755	4385	1896	1933
	1921	nezjištěno	nezjištěno		
	1930	nezjištěno	nezjištěno		
Předlice/Predlitz	1910	1189	3295	1918	1912
	1921	1563	4657		
	1930	1886	3406		
Ústí nad Labem/Aussig	1910	3012	27056	1919	1930
	1921	6885	30544		
	1930	8735	32878		
Chabařovice/Karbitz	1910	663	nezjištěno	1910	1929
	1921	1329	4559		
	1930	1478	4561		
Chlumeč/Kulm	1921	221	842	1922	---
	1930	225	869		
Lochočice/Lochtschitz	1921	52	254	1934	---
	1930	71	234		
Neštěmice/Nestomitz	1921	1445	1817	1919	1932
	1930	1616	1967		
Přestanov/Pristen	1921	54	256	1935	---
	1930	190	412		
Roudníky/Raudnig	1921	645	261	1918	---
	1930	696	246		
Řehlovice/Gross-Tschochau	1921	133	315	1920	1934
	1930	151	358		
Varvažov/Arbesau	1921	78	850	1925	---
	1930	150	913		
Velké Březno/Gross-Priesen	1921	152	1247	1919	1937
	1930	253	1386		
Zálezly/Salesel	1921	24	594	1928	---
	1930	83	659		
Hrbovice/Herbitz	1921	122	447	1928	---
	1930	177	435		
Svádov/Schwaden	1921	162	1648	1920	---
	1930	118	554		
Stebno/Stöben	1921	27	135	1927	---
	1930	51	118		
Tuchomyšl/Schönfeld	1921	500	791	1919	---
	1930	620	773		
Bukov/Bokau	1921	258	2721	1937	---
	1930	385	3110		

171 Na základě literatury a pramenů vytvořil autor. Obsahuje počty obyvatel (Čechů a Němců) jednotlivých ústeckých obcí, ve kterých byla zřízena česká obecná škola, a některé vybrané spádové obce. Data ze sčítání lidu pro roky 1921 a 1930 pocházejí z: Statistický lexikon (1924); Statistický lexikon (1934). Údaje o zřízení škol a stavbách školních budov pocházejí z pramenů uložených v AmUL.

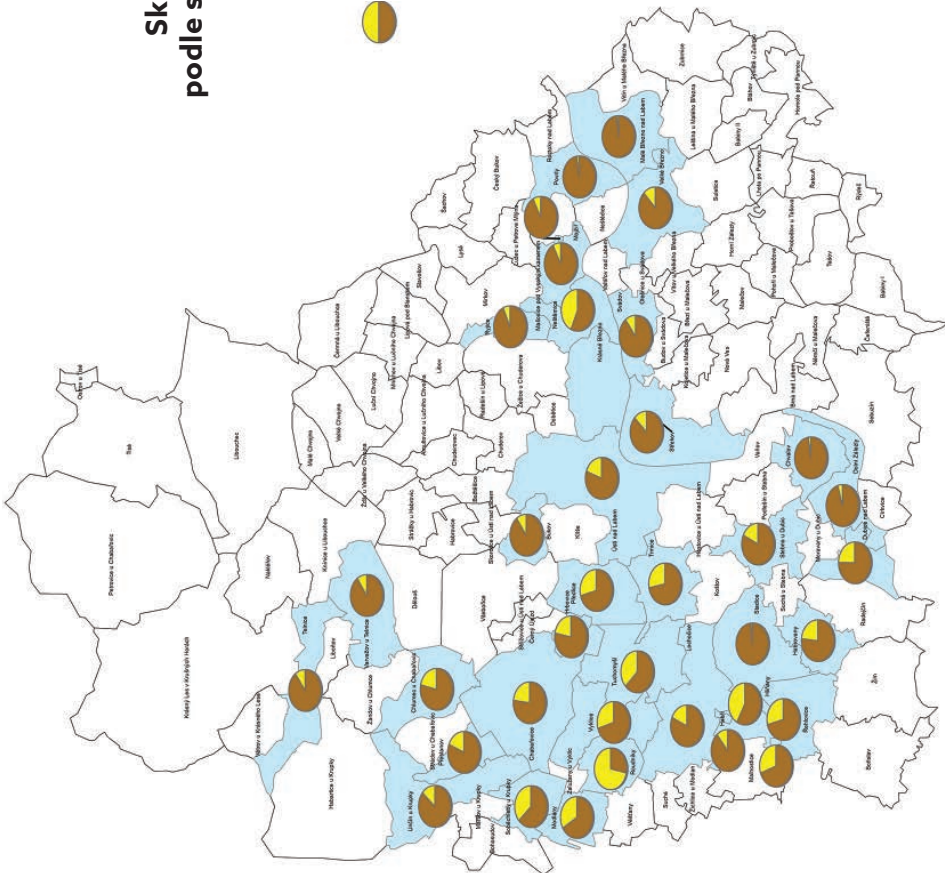
České menšinové školství v Československé republice

Obce s českou obecnou školou	Rok sčítání obyvatel	Češi	Němci	Rok založení školy	Rok postavení vlastní školní budovy
Modlany/Modlan	1921	579	1082	---	---
	1930	216	765		
Habrovany/Habrowan	1921	58	193	---	---
	1930	72	183		
Unčín/Hohenstein	1921	144	1038	---	---
	1930	226	1318		
Povrly/Pömerle	1921	17	879	---	---
	1930	80	1103		
Soběchleby/Sobochleben	1921	399	649	---	---
	1930	380	717		
Vyklice/Wiklitz	1921	531	1210	---	---
	1930	785	1319		
Malé Březno/Klein-Priesen	1921	9	600	---	---
	1930	66	749		
Trmice/Türmitz	1921	1941	4890	1919	---
	1930	2318	5052		
Dubice/Dubitz	1921	70	214	1928	---
	1930	152	204		
Střekov	1921	306	2384	---	---
	1930	1280	8412		

Některé spádové obce	Rok sčítání obyvatel	Češi	Němci
Telnice/Tellnitz	1921	40	427
	1930	54	451
Mojžíř/Mosern	1921	31	451
	1930	93	607
Ryjice/Reindlitz	1921	17	275
	1930	47	349
Veselí/Wesseln	1921	26	284
	1930	33	276
Chvalov/Qualen	1921	4	183
	1930	21	162
Brozánky/Prosanken	1921	62	135
	1930	86	119
Hliňany/Hlinai	1921	55	73
	1930	27	49
Habří/Haberžie	1921	17	159
	1930	15	174
Stadice/Staditz	1921	3	236
	1930	20	253

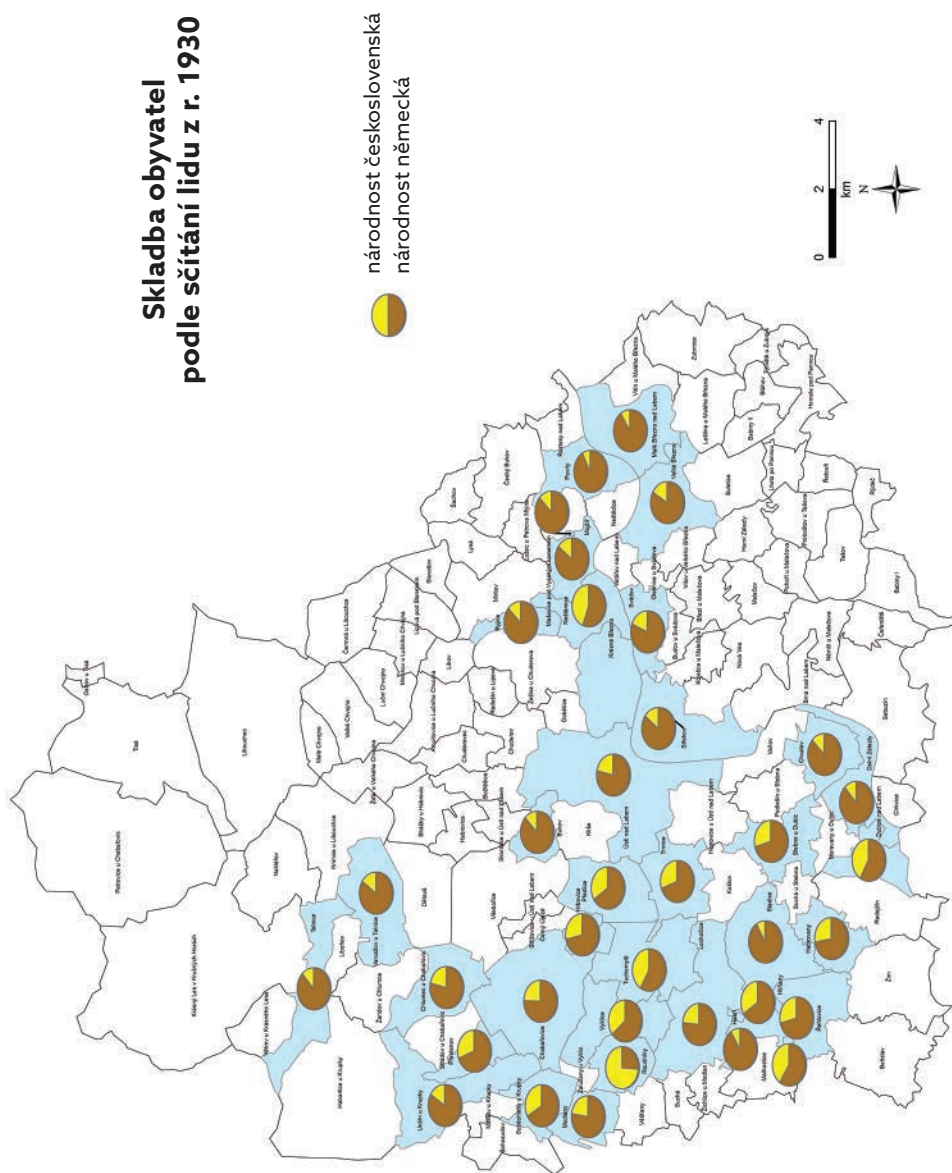
Skladba obyvatel podle sčítání lidu z r. 1921

národnost československá
národnost německá

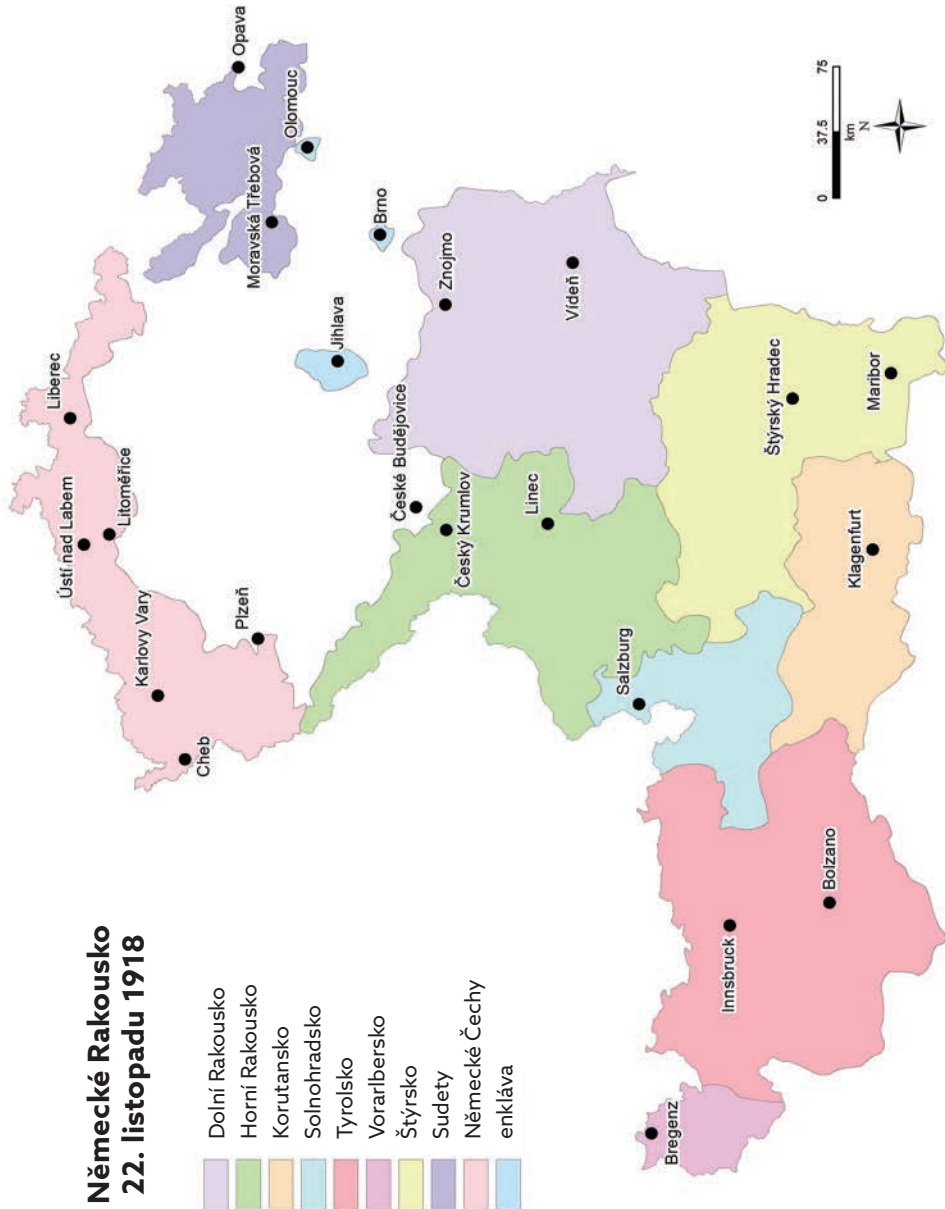

172 Na základě literatury a pramenů vytvořil autor.

Skladba obyvatel podle sčítání lidu z r. 1930

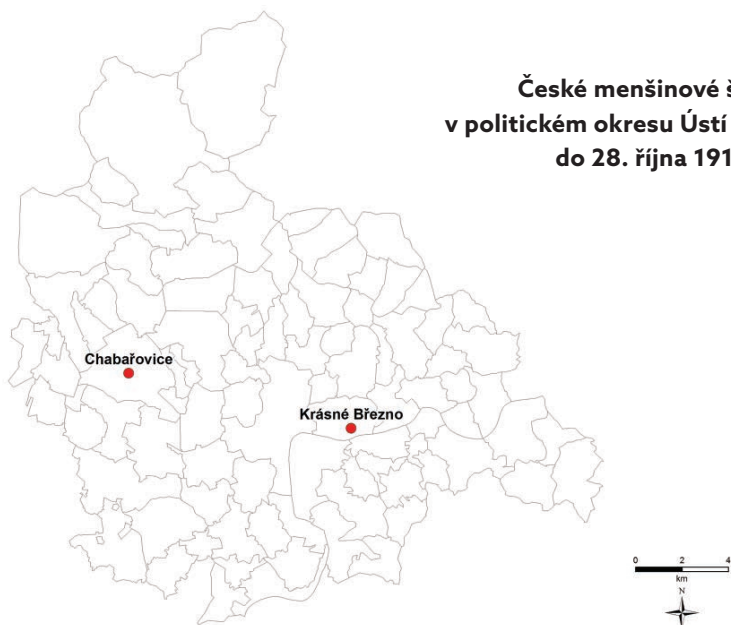

173 Na základě literatury a pramenů vytvořil autor.

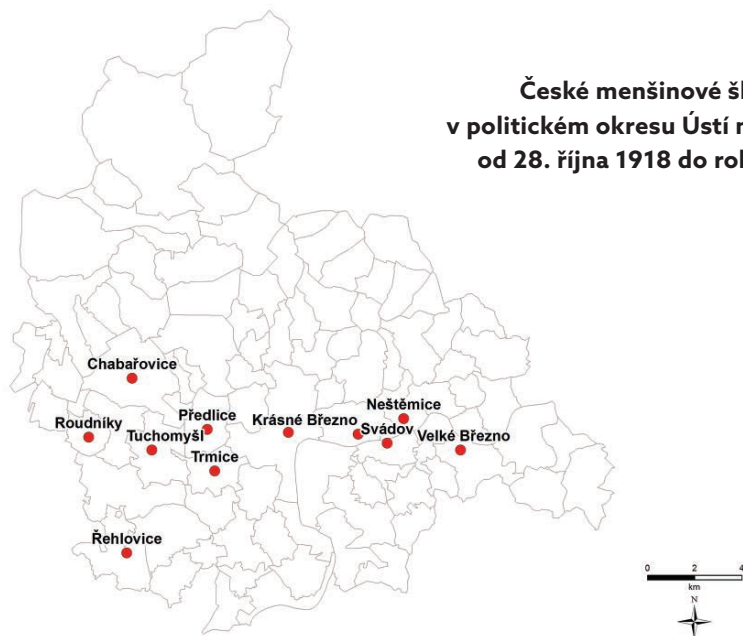

174 Na základě literatury a pramenů vytvořil autor.

**České menšinové školy
v politickém okrese Ústí nad Labem
do 28. října 1918**

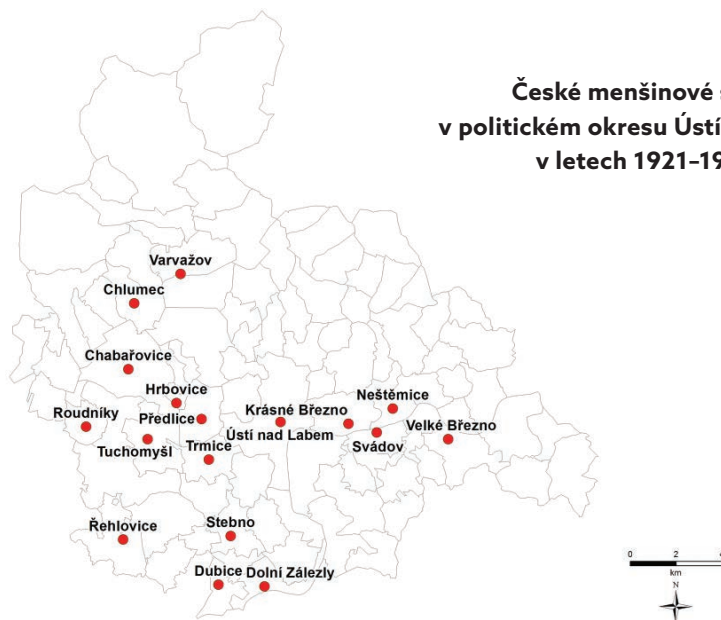

**České menšinové školy
v politickém okrese Ústí nad Labem
od 28. října 1918 do roku 1920**

175 Na základě literatury a pramenů vytvořil autor.

**České menštinové školy
v politickém okrese Ústí nad Labem
v letech 1921-1928**

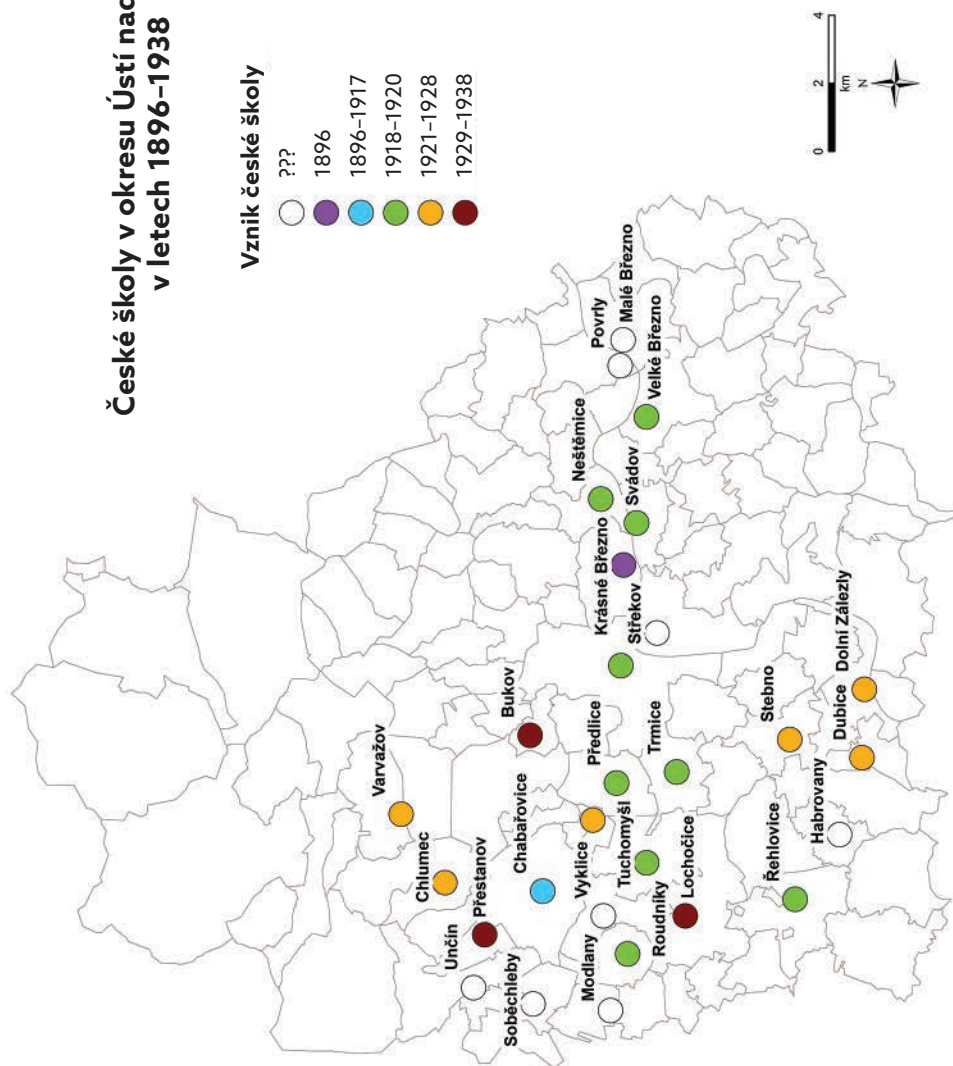

**České menštinové školy
v politickém okrese Ústí nad Labem
v letech 1929-1938**

České školy v okrese Ústí nad Labem v letech 1896–1938

176 Na základě literatury a pramenů vytvořil autor.